

ماهیت رفتار انسان در سازمان و تأثیر مشارکت در انگیزش

از: رنوف رابطی

در نظریه انسان تک انگیزه‌ای از انسان و عوامل برانگیزنده او برداشت بیش از حد ساده و غیر پیچیده‌ای تصویر می‌شود. مجموعه دانسته‌های ما امروز حاکی از آن است که انسان یک موجود تک انگیزه‌ای و فقط اقتصادی نیست.

مقدمه:

ماهیت رفتار انسانی چیست؟ چه عوامل و عناصری در شکل دادن به سلوک فرد مؤثرند؟ چه رفتاری را مطلوب و چه شیوه عملی را غیر مطلوب می‌دانیم؟ چگونه می‌توان موجباتی را فراهم ساخت تا فردی مطابق انتظار ما عمل کند؟ این سئوالات و پرسشهای مشابه آنها در طول تاریخ همواره ذهن و فکر کنجکاو بشر را به خود مشغول داشته است. ضمن آن که سعی در درک ماهیت و مبانی رفتار انسان و شناخت عوامل شکل دهنده آن دارای قدمت تاریخی است. پاسخ به این پرسشها از یک اتفاق نظر و همفکری میان صاحب نظران سخن نمی‌گوید. نظریات و عقاید ارائه شده اغلب متنوع، متفاوت و در مواردی متضاد هستند و البته هر یک گویای نحوه تفکر و شیوه اندیشه زمان خود هستند. گروهی معتقدند دانش و آگاهی درباره رفتار مطلوب، سلوک پسندیده را نیز در فرد موجب می‌شود، جمعی عامل اراده را حائز اهمیت می‌دانند، دسته‌ای فرد را در درجه نخست لذت طلب می‌پنداشتند، بعضی انسان را ذاتاً نیکو سرشت و تعدادی او را زشت طینت قلمداد می‌کردند، به عقیده جمعی رفتار انسان ذاتی و از دیدگاه گروهی کلاً مکتسب از محیط است، گروهی رفتار فرد را تنها یک وسیله و جمعی آن را یک هدف مستقل و معتبر بشری می‌دانند، دسته‌ای عوامل ناخودآگاه را نیز چون متغیرهای خودآگاه در ساختار سلوک انسان مؤثر می‌بینند و سرانجام جمعی معتقدند انسان خود به

خود به سوی نوعی تعادل و توازن پیش می‌رود، حال آن که به رغم دسته دیگر انسان در جهت تکامل و خودیابی گام بر می‌دارد. این نظریات و عقاید گاهی رنگ و بوی معتقدات و ترجیحات فردی داشته و در مواردی نیز متکی به نتایج و یافته‌های پژوهشهای علمی است.

در مطالب و نظریات مطرح شده درباره مبانی رفتار انسان به طور صریح یا ضمنی حداقل این اتفاق نظر مشهود است که رفتار و سلوک بشر همواره دارای علت، سبب و موجبی است. این اتفاق نظر البته در همین حد متوقف شده و شامل ماهیت این علت‌ها نمی‌شود. عوامل گوناگونی چون دانش و آگاهی، اراده قوی، کسب لذات، عوامل غریزی یا محیطی، عناصر درونی یا برونی، و نیازهای ارضاء نشده انسان به عنوان دلایل و محرکهای تلاش و کوشش عنوان شده‌اند. به طور کلی می‌توان چنین نتیجه گرفت که:

۱- رفتار فرد در خلاء صورت نگرفته بلکه همواره دارای علت، محرک، انگیزه یا انگیزنده‌ای است.

۲- این علل و موجبات به رفتار شخص، جهت، مسیر و هدف می‌بخشد.

۳- این محرکها مبانی انگیزش فرد را تشکیل می‌دهند.

بنابراین رفتار و سلوک امری برانگیختنی است و مادام که در انسان ایجاد انگیزه نشود او دست به اقدامی نخواهد زد. شناخت فرد در سازمان، پی بردن به مبانی رفتار و در نتیجه انگیزش

او در حقیقت یکی از حیاتی‌ترین و مشکل‌ترین وظایف مدیر را تشکیل می‌دهد.

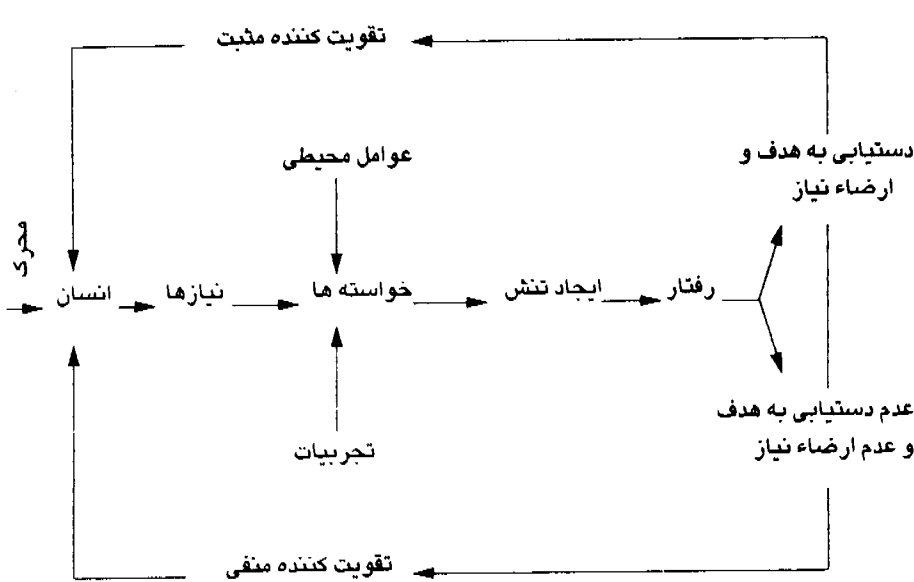
ماهیت رفتار انسان

همان طور که گفته شد رفتار فرد همواره دارای علت، محرک و انگیزه‌ای است. برای درک بهتر این موضوع مراحل را که منجر به رفتار در افراد می‌شود به طور سیستماتیک مورد بررسی قرار می‌دهیم. افراد دارای نیازهای متعددی می‌باشند. دامنه این نیازها گسترده و متنوع است. نیازهای فیزیولوژیکی، امنیت، محبت، قدرت، موفقیت و... نمونه‌هایی از این نیازها می‌باشند. این نیازها علت و موجب اصلی رفتار در افراد به حساب می‌آیند. اگر چه این نیازها در درون افراد وجود دارد اما واقعیت آن است که در هر مقطع زمانی یکی یا چند مورد محدود از آنها ظاهر می‌شود. به نیازهای ظاهر شده نیازهای غالب و نیازهایی که در آن مقطع از شدت بالایی برخوردار نیستند نیازهای مغلوب می‌گوییم. بنابراین می‌توان گفت در واقع نیازهای غالب محرک رفتار انسان هستند. برای غالب شدن یک نیاز معمولاً محرک‌هایی لازم است. به عنوان مثال بوی خوش غذا و تحریکات اسید معده می‌تواند محرک انسان برای غالب شدن نیاز به غذا باشد و یا مشاهده پیشرفت‌ها و ترقی افراد می‌تواند محرکی برای فرد جهت کار و تلاش بیشتر باشد.

نیازها مفاهیمی کلی هستند که با توجه به امکانات و شرایط محیطی و تجربیات فرد به خواسته تبدیل می‌شوند. به عنوان مثال

زمانی که در فرد نیاز به غذا آشکار می‌شود با توجه به امکاناتی که در اختیار دارد و تجربه ناشی از مصرف غذاهای مختلف، نوع غذا (خواسته) را تعیین می‌کند. تبدیل نیاز به خواسته باعث ایجاد تمایل و علاقه شدید در فرد می‌شود و به دنبال آن جهت دستیابی به خواسته و ارضاء نیاز، فرد رفتاری را از خود بروز می‌دهد. رفتار فرد می‌تواند دو پیامد را به دنبال داشته باشد:

۱- دستیابی به هدف و ارضاء نیاز.
 ۲- عدم دستیابی به هدف و عدم ارضاء نیاز.
 در صورت دستیابی فرد به هدف، نیاز او ارضاء و تنش و التهاب ایجاد شده کاهش می‌یابد. این نتیجه باعث می‌گردد در ذهن فرد این موضوع ثبت شود که: «با این رفتار توانستم به هدف مورد نظر برسم» (تقویت کننده مثبت). در مقابل با عدم دستیابی به هدف و عدم ارضاء نیاز، این موضوع برای فرد تجربه می‌شود که «با این رفتار نتوانستم به هدف مورد نظر برسم» (تقویت کننده منفی). بر این اساس می‌توان گفت، بخش اعظم رفتارهای جاری ما نشأت گرفته از تجربیات رفتاری می‌باشد. مدیران می‌توانند با فراهم نمودن زمینه دستیابی یا عدم دستیابی افسرد به خواسته‌ها و نیازهایشان به رفتار افراد جهت دهند. رفتارهای مثبت افراد را تشویق کرده و با رفتارهای منفی او برخورد نمایند. بدیهی است رفتارهایی که منجر به دستیابی به هدف شوند در آینده نیز تکرار خواهند شد. مدل رفتار انسان به طور خلاصه در زیر آمده است:



مدل رفتار انسان

دانه شماری که در آن به فرد بر اساس حجم تولیدش پاداش داده می‌شود، مؤثر محسوب می‌شود. فرد می‌داند که قادر است شخصاً درآمد خود را افزایش دهد و در نتیجه سخت‌تر می‌کوشد. هنگامی که پرداختها به صورت گروهی داده می‌شوند، ممکن است احساس کند پاداش پرداختی به او عادلانه متناسب با سطح فعالیتهاش نیست.

● هر چه پاداش نزدیکتر به زمان افزایش بازده پرداخت شود، مؤثرتر و انگیزنده‌تر خواهد بود.

در نظریه انسان تک انگیزه‌ای از انسان و عوامل برانگیزنده او برداشت بیش از حد ساده و غیر پیچیده‌ای تصویر می‌شود. مجموعه دانسته‌های ما امروز حاکی از آن است که انسان یک موجود تک انگیزه‌ای و فقط اقتصادی نیست.

نظریه تعدد و تنوع عوامل انگیزش

تحقیقات و پژوهشهایی که بالاخص در دهه سوم قرن بیستم به بعد انجام شده حاکی از آن است که انسان به وسیله انگیزنده‌های گوناگون، متغیر، پیچیده و در مواردی همبسته و وابسته و متأثر از عوامل زمانی و مکانی برانگیزنده می‌شود.

فراهم کنند و در خصوص رفتارهای منفی بر عکس عمل کنند. در ادامه با توجه به مبنا بودن نیازهای افراد نظریات مختلفی را که در ارتباط با انگیزش و نیازهای انسانها ارائه شده است به طور خلاصه مورد بررسی قرار می‌دهیم:

نظریه‌های انگیزش

دهه ۱۹۵۰ یکی از دوره‌های بسیار پربراز از نظر ارائه مفاهیم انگیزش بود.

در این دهه، نظرات متعددی در مورد انگیزش ارائه گردید که اگر چه از نظر اعتبار و اعتماد مورد حمله‌های بسیار شدید قرار گرفت ولی توانست به بهترین شکل انگیزه کارکنان را توجیه نماید.

چند نظریه رایج در ارتباط با انگیزش را در ادامه به طور خلاصه می‌آوریم:

نظریه انسان تک انگیزه‌ای

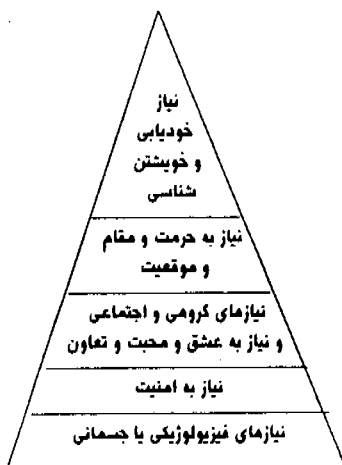
در این نظریه رفتار فرد به عنوان پدیده‌ای ساده و غیر پیچیده تلقی شده و برای آن تنها یک علت و سبب تشخیص داده می‌شود. بعضی از مفاهیم ضمنی نظریه انسان تک انگیزه‌ای و اقتصادی به شرح زیر است:

● محرکهای فردی از انگیزه‌های گروهی مؤثرترند. بنابراین سیستم قطعه کاری و

بخش اعظم رفتارهای جاری ما نشأت گرفته از تجربیات رفتاری می باشد. مدیران می توانند با فراهم نمودن زمینه دستیابی یا عدم دستیابی افراد به خواسته ها و نیازهایشان به رفتار افراد جهت دهند.

تصمیم لازمه ارضای این نیاز است. محیطی که در آن به شخص کمتر امکان ابراز وجود و اتخاذ تصمیمات مستقل داده می شود ارضای نیاز خودیابی دچار اختلال می شود.

اهمیت و ارزش واقعی نظریات مازلو دقیقاً در این نیست که او چه نیازهایی را در طبقه بندی خود منظور داشته، چه ترتیب تقدم و تأخری را برای زمان تجلی آنها قائل بوده و مفروضات او درباره طبیعت و سرشت انسان چه بوده است، آنچه درباره نظریات و عقاید مازلو حائز اهمیت است این است که او به طور کلی نیازهای انسان را در دو دسته کلی طبقه بندی کرده است. علاوه بر نیازهای جسمانی، سلوک انسان را متأثر از نیازهای روانی نیز دانسته است و بدین ترتیب نظریه انسان تک انگیزه ای را مردود ساخته و توجه ما را به تغییر متحول و پیچیده بودن مبانی انگیزش جلب نموده است.



سلسله مراتب نیازها

نظریه بهداشت - انگیزش

نظریه بهداشت - انگیزش به وسیله یک روانشناس به نام «فردریک هرز برگ» ارائه شد. او بر این باور بود که رابطه فرد با

نیازهای جسمانی خود را برآورده کند، دومین نیاز او حصول اطمینان از آن است که در آینده نیز این وسایل و موجبات برایش فراهم و مهیا خواهد بود و تأمین نیازهای فیزیولوژیکی او دچار اختلال نخواهد شد. به خاطر همبستگی میان این دو نیاز اولیه، یکی از نویسندگان آنها را روی هم نیاز اولیه انسان می داند.

۳- نیازهای گروهی و اجتماعی و نیاز به عشق و محبت و تعلق:

انسان یک موجود اجتماعی است و حتی از زمان غار نشینی به صورت گروهی می زیسته است. انسان نیازمند آن است که با دیگران محشور بوده و با انسانهای دیگر مراد داشته باشد. دوست داشتن و مورد توجه و محبت دیگران قرار گرفتن جزئی از سیستم نیازهای فردی را تشکیل می دهد.

۴- نیاز به حرمت و مقام و موقعیت: ارضای نیازهای سه گانه بالا زمینه را برای تجلی و عرضه این نیاز آماده می سازد. در این مرحله انسان در پی آن است که مورد توجه و احترام دیگران قرار گیرد، از مقام و موقعیت و حرمتی متناسب با خصوصیات خود برخوردار باشد، بنابراین برایش قدر و منزلتی قائل باشند و او را عنصری ارزشمند تلقی کنند.

۵- نیاز خودیابی و خویشتن شناسی:

این نیاز بالاترین و والاترین نیاز انسان است. هر فرد دارای مهارتها، تواناییها و قابلیت هایی است. چنانچه به شخص فرصت و امکان داده شود و محیط مناسبی برایش فراهم آید، تا بتواند به قضاوت و تشخیص خود از استعدادهایش بهره گیرد و اتخاذ تصمیم کند در جهت خودیابی او گام برداشته شده است. احترام به قضاوت و تشخیص و اعطای استقلال فکری و رأی و

نظریه انسان تک انگیزه ای بر مبنای برداشتی غیر واقع بینانه و بیش از حد ساده شده از طبیعت بشر استوار است. اکنون اعتقاد عمومی بر آن است که انسان دارای یک سلسله نیازهای مختلف می باشد و اقدامات و عملیات او در زندگی خصوصی و در محیط کار پاسخی است در جهت ارضای این نیازها و روانشناسان و جامعه شناسان طبقه بندیهای گوناگونی از این نیازها ارائه کرده اند. ضمن آن که هیچ دو طبقه بندی کاملاً یکسان و منطبق با یکدیگر نیست. با این حال در همه آنها تعدد نیازها و این که شخصی تنها به خاطر محرکهای مالی - و در نتیجه ارضای نیازهای فیزیولوژی و جسمی - فعالیت نمی کند، به هر نحو عنوان شده است.

نظریه سلسله مراتب نیازهای انسان

رایج ترین و متداولترین طبقه بندی که از نیازهای انسان به عمل آمده است متعلق به «آبراهام مازلو» است. او سلسله مراتبی برای نیازها قائل بوده و آنها را در پنج گروه دسته بندی می کند. به عقیده مازلو نیازها به همان ترتیب تقدم و تأخری که او عنوان می کند ظاهر می شوند. هر نیاز پس از آن که کلاً یا به طور نسبی ارضاء شد جای خود را به نیاز برآورده نشده سطح بالاتر می دهد یا آن که همان نیاز به صورتی دیگر و با شدتی بیشتر متجلی می شود. این نیازها را می توان به نیازهای جسمانی یا اولیه نیازهای ثانویه یا روانی تقسیم کرد. طبقه بندی مازلو از نیازهای انسانی به شرح زیر است:

۱- نیازهای فیزیولوژیکی یا انسانی:

مانند نیاز به خوراک، پوشاک و مسکن که حیات و بقای انسان بدون ارضای آنها میسر نیست. این نیاز در مقام مقایسه با نیازهای مراتب بالا محدودتر، محسوس تر، آشکارتر و خود آگاهتر است.

۲- نیاز به امنیت:

پس از آن که وسایل و موجباتی فراهم شد و شخص توانست با بهره گیری از آنها

کارش یک رابطه اصلی است و نگرش فرد نسبت به کارش می‌تواند موجب موفقیت یا شکست وی گردد.

هرز برگ با انجام مطالعاتش به این نتیجه رسید که دلایل ارائه شده برای رضایت با موجبات عدم رضایت در افراد یکسان نبوده بلکه بایدکدیگر متفاوت هستند. از این رو او در مدل ایجاد انگیزه خود دو دسته عوامل کاملاً مجزا و منفک از یکدیگر را ارائه کرده است.

یک گروه عبارتند از عوامل و شرایطی که فقدان آنها در درجه نخست موجب عدم رضایت می‌شود ولی وجود و تأمین آنها باعث ایجاد انگیزه شدید و قوی نیست (پاسخ به سؤال اول). هرز برگ این عناصر را عوامل بهداشتی یا عوامل حافظ وضع موجود نامید. تأمین این عوامل تنها از عدم رضایت جلوگیری می‌کند ولی وجود آنها موجب انگیزش نمی‌شود. این عوامل، به زعم هرز برگ عبارتند: از طرز تلقی و برداشت

کارکنان درباره اداره امور و خط مشی‌های سازمان، ماهیت و میزان سرپرستی فنی، استقرار روابط متقابل دو جانبه با سرپرستان، همگنان و مرئوسان، سطح حقوق و دستمزد، امنیت کاری، زندگی شخصی کارکنان، شرایط کاری، مقام و منزلت. وجود این عوامل و شرایط تنها حافظ وضع موجود بوده و کارکنان را در سازمان ابقاء می‌کند، در غیر این صورت کارکنان ممکن است دچار چنان درجه‌ای از عدم رضایت شوند که سازمان را ترک کنند و بقاء و موجودیت آن را به مخاطره اندازند. از این رو بود که هرز برگ این عوامل را برای تأمین و حفظ بهداشت و سلامت سازمان لازم دانست. بر اساس این تحقیق چنانچه مدیری سعی بر آن داشته باشد که با توسل به عوامل فوق در افراد ایجاد انگیزه نماید، راه خطا پیموده و عمل او اصولاً نمی‌تواند چنین اثر و نتیجه‌ای را به بار آورد.

دسته دوم عوامل مؤثر در ایجاد انگیزه هستند (پاسخ به سؤال دوم و دلایل رضایت شدید). وجود این عوامل در درجه نخست موجب انگیزش و رضایت افراد می‌شود حال آن که غیبت آنها تنها عدم رضایت ضعیفی را موجب می‌شود. عدم رضایت در این حالت از این جهت ضعیف است که کارکنان قبلاً از عوامل گروه نخست برخوردار بوده و در سازمان ابقاء شده‌اند، بنابراین فقدان عوامل گروه دوم مترادف با عدم انگیزش تلقی می‌شود. به نظر هرز برگ عوامل مؤثر در ایجاد انگیزه عبارتند از: موفقیت کاری، شناخت و قدر دانی از افراد و کار آنها، پیشرفت و توسعه شغلی، ماهیت کار و وظیفه محوله، رشد فردی، و ماهیت مسئولیت‌های محوله. توجه به این نکته حائز اهمیت است که عوامل حافظ وضع موجود عموماً با محیط و شرایط کاری مرتبط هستند، حال آن که عوامل مؤثر در ایجاد انگیزه، مربوط به محتوای شغلی می‌باشند. مقایسه سلسله مراتب مازلو و مدل هرز برگ گویای آن است که عوامل مؤثر در ایجاد انگیزه در مدل هرز برگ تماماً جزو نیازهای روانی و بالاضحی نیازهای خود یابنی و احترام و منزلت جای دارند. همانطور که در مورد طبقه بندی مازلو عنوان شد، اهمیت مدل هرز برگ در اجزای متشکله دو دسته عوامل حافظ وضع موجود و عوامل موجب انگیزش نیست، چه این عوامل ممکن است تحت شرایط زمانی و مکانی متفاوت باشند. بدین معنی که به عنوان مثال در کشور آمریکا ممکن است پاداشهای مالی و حقوق به علت سطح تمکن و رفاه اقتصادی آن جامعه در ایجاد انگیزه اثر چندانی نداشته باشد ولی همین عامل ممکن است در اجتماع دیگری که از چنین رفاه مالی برخوردار نیست دارای اثر بارز و چشمگیر باشد.

بنابراین اهمیت و اعتبار مدل هرز برگ در آن است که این مدل توجه ما را به این



حقیقت جلب می‌کند که رضایت و عدم رضایت الزاماً در گرو تأمین یا عدم تأمین یک سلسله عوامل واحد نیست. بنابراین، ضمن آن که دو دسته بودن عوامل می‌تواند جنبه دنیایی داشته باشد اجزای متشکله این دو دسته عوامل ممکن است در محیط‌های مختلف یکسان نباشد.

نظریه انگیزه کسب موفقیت

بر اساس نظریه کسب موفقیت یا انگیزش مبتنی بر موقعیت‌طلبی، شخص هنگامی عملاً به سطوح بالایی از بازده و کارآیی نائل می‌شود که انگیزه کسب موفقیت و پیشرفت در او ایجاد شده باشد. به عبارت دیگر هر چه نیاز فرد به کسب موفقیت و پیشرفت بیشتر و قوی‌تر باشد، کمیت و کیفیت کار او نیز در سطح بالاتری قرار خواهد گرفت. در چنین حالتی همبستگی و پیوستگی شدید و نزدیکی میان چنین فردی که می‌توان او را موفقیت طلب نامید، و سازمان و هدفهایش به وجود می‌آید به نحوی که او انجام و اتمام امور را به خاطر نفس آنها دنبال می‌کند. از دیدگاه یک انسان موفقیت طلب موفقیت کاری حائز اهمیت است و عواملی چون پاداشهای مالی، مقام و موقعیت و قدرت در درجه دوم اهمیت قرار می‌گیرند. او به منظور کسب موفقیت همواره در پی ایجاد تغییر و تحول در وضع موجود و همچنین ابداع شیوه‌های کاملاً تازه می‌باشد.

به طور کلی ابداع و ابتکار و نوآوری جزئی از شخصیت او را تشکیل می‌دهد. پژوهشهای گسترده‌ای که در سطح جهانی انجام شده است حاکی از آن است که انسان موفقیت طلب (الف) رأساً و به مسئولیت شخص خویش نسبت به رفع مشکلات اقدام می‌کند، (ب) سعی بر این دارد که هدفهای

سطح متوسط را در قبال خطرات شناخته و محاسبه شده آنها دنبال و تحصیل کند، (ج) و سرانجام موقعیتهایی را ترجیح می‌دهد که طی آن اطلاعات مربوط به نتایج حاصل به طور منظم در اختیارش قرار گیرد.

نظریه برابری

عده‌ای معتقدند که مفهوم انسان اقتصادی یا انسان خودیاب به طور گویایی همه جنبه‌های انسان را بازگو نمی‌کند. پیروان این نظریه بر این عقیده می‌باشند که نظریه برابری به نحو مؤثرتری مبانی انگیزش و رفتار انسان را مورد توجه قرار می‌دهد. بنابراین نظریه هر فرد خصوصیات و قابلیت‌هایی چون تجربه و تبحر، تحصیلات، هوش، استعداد و سن را با خود به محیط کار می‌آورد و در مقابل انتظار دارد سازمان نیز متناسب با این خصوصیات مزایایی را در اختیارش قرار دهد. چنانچه شخص احساس کند که میان این دو دسته عوامل نوعی برابری و همپایگی وجود دارد، این امر در او آرامش و انگیزش به وجود می‌آورد. به عبارت دیگر بشر همیشه در پی آن است که با او به طور منصفانه رفتار شود. البته این که چه موقعیتی را منصفانه و همراه با برابری می‌دانیم تا حد بسیاری به برداشت و ادراک ما و همچنین به عوامل و ارزشهای محیط ما بستگی دارد. به زعم یکی از صاحب‌نظران عامل اساسی در این جا آن است که فرد در مناسبات خود با دیگران معتقد به وجود چه رابطه‌ای میان بست داده‌های خود در مقام مقایسه با داده‌های سایرین باشد. چنانچه این رابطه از نظر فرد با برابری و تساوی و انصاف همراه باشد موجبات انگیزش او فراهم می‌شود. در غیر این صورت انگیزش فرد دچار اختلال و تزلزل می‌شود. تحقیقات

رفتار و سلوک امری برانگیزختنی است و مادام که در انسان ایجاد انگیزه نشود او دست به اقدامی نخواهد زد. شناخت فرد در سازمان، پی بردن به مبانی رفتارش و در نتیجه انگیزش او در حقیقت یکی از حیاتی‌ترین و مشکل‌ترین وظایف مدیر را تشکیل می‌دهد.

انجام شده دلایل و شواهدی را در اختیار می‌گذارد که اعتبار این نظریه را در مورد مشاغل سطح پایین و مخصوصاً در مورد پاداشهای مالی، مورد تأیید قرار می‌دهد. با این حال این نظریه از این جهت مورد انتقاد قرار می‌گیرد که جریان و فرآیند انگیزش را دقیقاً مورد توجه قرار نداده و مشخص نمی‌کند که فرد چگونه و با چه شیوه‌ای سعی در کاهش یا قطع تنش و التهاب درونی خود می‌نماید.

نظریه انتظار و احتمال

طبق این نظریه رفتار انسان تحت تأثیر دو عامل شکل می‌گیرد: یکی از این عوامل بیشتر جنبه عینی دارد و دیگری دارای ماهیتی ذهنی است. به عبارت دیگر رفتار انسانی تابعی است از (الف) این که سلوک شخص تا چه حد عامل و وسیله مؤثری در نیل به هدف مورد نظر تصور شود (عاملیت سلوک انسانی) و (ب) این که او بدین ترتیب چه درجه از احتمال را برای دستیابی به هدف و نتیجه منظور قائل باشد. در این نظریه احتمال رسیدن به هدف مورد نظر حائز اهمیت بسیار بوده و رفتار انسان در این زمینه تنها یک نقش وسیله‌ای و نوعی عاملیت بر عهده دارد. این نظریه دارای چنان ماهیتی است که احتمالاً در آتیه خواهیم توانست با بهره‌گیری از آن رفتار انسان را از طریق احتمالات ریاضی پیش بینی کنیم. به عنوان مثال ممکن است روزی بتوانیم بگوییم: احتمال این که کارشناسی طرحی را تهیه و تدوین نماید ۸۸٪ است مشروط بر آن که (الف) او ۶۷ درصد احساس اطمینان کند که قادر به انجام این مأموریت است، (ب) تضمینی به میزان ۹۲٪ موجود باشد که در صورت عملی بودن طرح به او اضافه حقوقی پرداخت می‌شود، (ج) ۸۹٪ احساس اطمینان کند که انجام طرح مزبور و دریافت اضافه حقوق نیاز به تشخیص طلبی او را ارضاء می‌کند. با نظرات مربوط به انگیزش آشنا شدیم.

به طور خلاصه می‌توان گفت عوامل متعدد و متنوعی می‌تواند در انگیزش انسانها مؤثر باشد و این عوامل در محیط‌های مختلف و تحت شرایط متفاوت متغیرند. یکی از این عوامل مشارکت دادن افراد در فعالیتهاست. بررسی سیر تکاملی مدیریت حاکی از آن است که هیچگاه سیستم‌های مدیریتی اقتدارگرایانه که از بالا به پایین دستورات منتقل می‌شود، مورد پسند افراد نبوده و عملاً سازمانهایی با این گونه روحیات نتوانسته‌اند توفیقات زیادی را بدست آورند. مشاوره و هم‌فکری با کارکنان در تدوین برنامه‌ها، اهداف و فعالیتها می‌تواند ضمن اثر بخش نمودن تصمیمات و انتخاب بهترین راهکارها انگیزه کاری در افراد را افزایش دهد. در ادامه با اشاره به موضوع فلسفه مشارکت و مزایای مشارکت، الگوی مشارکت و اثر گذاری آن در انگیزش افراد را مورد بررسی قرار می‌دهیم.

فلسفه مشارکت

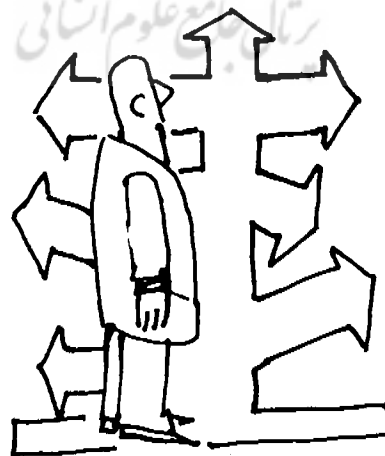
با آن که از پدید آمدن انگیزه مشارکت در مدیریت و در مالکیت صنعت و بازرگانی دیری نمی‌گذرد و یافته‌های پژوهشی نشان می‌دهند که مشارکت در هر دو زمینه با کامیابی رویارو بوده و سودمندیهای همگانی فراهم آورده است، ولی رشد و پراکندگی پدیده مشارکت هنوز به گونه‌ای در خور صورت نگرفته است. در میان عاملهایی که از گسترش تیز کام مشارکت جلوگیری می‌کند نبود فلسفه‌ای است که زیر ساز کوششهای مشارکت جویانه را استوار سازد و فهم آن را آسان گرداند و تعهد به آن را بیافزیند.

بنیادی‌ترین اندیشه زیر ساز مشارکت پذیرش اصل برابری مردمان است. مردمان هر گاه در پیوند با یکدیگر از اهمیت و وزن برابر برخوردار شوند آن گاه مشارکت در میان آنان می‌تواند به «برخاستن و خیز برداشتن» یاری دهد و سود و بهره‌مندیهای

چنانچه به شخص فرصت و امکان داده شود و محیط مناسبی برایش فراهم آید، تا بتواند به قضاوت و تشخیص خود از استعدادهایش بهره گیرد و اتخاذ تصمیم کند در جهت خودیابی او گام برداشته شده است.

بسیار برای همه فراهم آورد. اندیشه دیگر آن است که مشارکت یک فراگرد است و نه یک فرآورده و پی آمد ساکن و ایستا. پذیرش این اصل که مشارکت فراگردی است که از راه آن مردمان به دگرگونی دست می‌یابند و دگرگونی را خود پدید می‌آورند و جزئی از دگرگونی به شمار می‌آیند و با دگرگونی بودنهای خود را به شدنهای دلخواه تبدیل می‌کنند لازم می‌سازد که مشارکت را در قالب پی آمدهای چندی آن ننگریم که به پی آمدهای چونی و معنوی آن که گاهی نا آشکار و بیرون از ابزارهای اندازه‌گیری چندی است توجه نماییم.

آشکار است که مفهوم فراگردی بودن مشارکت را می‌توان به صورت «فراگرد نیرومند سازی» نیز عنوان کرد. در این مفهوم مشارکت بر سه ارزش بنیادی تأکید می‌گذارد:



۱- سهیم کردن مردم در قدرت و اختیار.
۲- راه دادن مردم به نظارت بر سرنوشت خویش
۳- بازگشودن فرصتهای پیشرفت به روی مردم «رده‌های زیرین جامعه»
و با توجه به این ارزشها مشارکت می‌کوشد تا:

۱- شنیدن صدای دیگران را آسان سازد.
هم اکنون ساختار نظامهای گروهی در سراسر جهان چنان است که صدای بسیاری از مردم شنیده نمی‌شود و از خواست و نیاز و آرزوهای آنان آگاهی به دست نمی‌آید. در چنین فضایی سخنان دیگران شنیده می‌شود ولی بدان گوش فراداده نمی‌شود. در این گونه فضا مردم فریاد و ناله می‌کنند، ولی دلی بیه درد نمی‌آید و وجدانی آزوده نمی‌گردد.

۲- احساس مالکیت را فراهم گرداند.

یکی از یافته‌های پژوهشی بسیار برجسته آن است که هرگاه انسان در پدید آوردن چیزی یاری دهد از آن پشتیبانی خواهد کرد. یاری دادن به پدید آوردن و آفریدن انسان را از احساس شیرین و دلچسب مالکیت برخوردار می‌سازد. آشکار است هر گاه انسان در جایگاه مالکیت نشست، چه مالکیت اندیشه، چه مالکیت فرآورده، آن اندیشه و فرآورده را دوست خواهد داشت و برای ترویج و پایائی و حفظ نگهداری آن خواهد کوشید.

۳- حاشیه نشینی را از میان بردارد.

مشارکت می‌تواند کسانی را که در حاشیه کارها ایستاده‌اند و تنها نظاره‌گر دیگرانند به درون کوششهای گروهی بکشاند و در فراگرد داد و ستدهای ذهنی و جسمی قرار دهد و از این راه آن چه به فرمان سرشت درونی جای گرفته است به نمایش آشکار درآورد.

۴- ناتوان را نیرومند سازد.

مشارکت به راستی اهرمی است که انسانهایی را که در چنگال ناتوانی

تعاونیها و ضرورت تلاش برای کسب استانداردهای جهانی حفاظت محیط زیست

اشاره:

رشد صنعت و فن‌آوری در کنار آثار مثبت بسیاری که دارد، بر محیط زیست آدمی تأثیر منفی گسترده‌ای نهاده است که برای مقابله با آن، نهضت‌های ملی و جهانی حفظ محیط زیست دست به کار شده‌اند و در این رابطه گام‌های بلندی برداشته‌اند که نتیجه آن را در امضای موافقت‌نامه‌های بین‌المللی و اتخاذ تدابیر علمی برای کاهش آلاینده‌های زیست‌محیطی جهان، می‌توان دید.

بیستم خرداد، روز جهانی محیط زیست، فرصتی است تا ملت‌ها به ضرورت حفاظت از محیطی که در آن زندگی می‌کنند ژرف‌تر بیندیشند و خود را در سالم نگهداشتن تنها یک کره خاکی که در آن امکان زیست دارند، سهیم و شریک بدانند.

صنعت و آلاینده‌های محیط

به گفته کارشناسان، درصد چشمگیری از عوامل آلوده‌کننده محیط زیست به صنایع باز می‌گردد و از مصرف مواد شیمیایی زیانبار، دود و دم ناشی از فعالیت کارگاه‌ها و کارخانه‌های تولیدی و صنعتی و جاری شدن فاضلاب آنها در رودخانه‌ها و دریاها و فعالیت‌های صنعتی مانند پشم و سالامبور نشأت می‌گیرد که در این میان نقش «صنایع دستی» نیز به سهم خود در آلوده‌سازی محیط زیست، قابل توجه است. دکتر منوچهر فرهنگ در کتاب «زندگی

تشکیل تعاونیهای تولیدی، پاسخگوی رعایت اصول صحیح اقتصادی و استفاده از نیروی کارآمد در صنایع دستی است و باعث عرضه محصولات روستائیان به قیمت و کیفیت قابل قبول به بازار عرضه می‌شود.

اقتصادی ایران» از «صنایع دستی» تعریفی به دست می‌دهد و می‌نویسد: صنایع دستی به آن گروه فعالیت‌های تولیدی اطلاق می‌شود که مظهر هنر، ذوق و سلیقه ملی و نمونه عالی مهارت یک ملت در تجسم اندیشه‌های ظریف و بدیع خود است.

وی می‌افزاید: زیب و زیور تاریخ ایران، هنر کارهای دستی بوده است. در گذشته زری بافی، گلابتون دوزی، قالیبافی، خاتم سازی، منبت کاری، زرگری، نقره کاری و فیروزه تراشی نه تنها نیازهای ملی را بر می‌آورد بلکه آوازه آنها از مرزهای کشور گذشته و در بازارهای جهانی آن دوران، خریداران فروان داشته است.

دکتر فرهنگ با تشریح فرهنگ رو به زوال صنایع دستی قبل از پیروزی انقلاب اسلامی یادآور می‌شود: رواج صنعت در کشور ما، تعطیلی بسیاری از کارگاههای صنایع دستی را به همراه آورد و باعث

بیکاری هزاران کارگر و دلسردی هنرمندان به نام شد. با این همه عیلاغم این که عده‌ای گمان می‌کردند استعدادهای خلاق صنایع دستی یکسره نابود شده است، اما در سالهای اخیر به صنایع دستی ایران توجه خاصی مبذول شده است و این کوششها می‌رود تا بار دیگر مقام دیرین ایران را در بازارهای بین‌المللی، تثبیت کند.

صنایع دستی و ویژگی‌های آن

وی آن گاه به بیان ویژگیهای صنایع دستی ایران می‌پردازد و می‌گوید: این صنایع در نقاط دور و نزدیک کشور پراکنده‌اند و خصلت روستایی دارند. علاوه بر آن خود مصرفند، نیازهای بازارهای ملی و جهانی را تأمین می‌کنند، برای اقتصاد کشور ارز آورند، کارگاههایشان غالباً در محل ساخته شده‌اند، قادرند با تشکیل سرمایه‌های ثابت به منابع ملی کمک و صرفه جویی ارزی حاصل کنند و از بیکاریهای پنهان و نیمه پنهان بکاهند.

دکتر فرهنگ با اشاره به تشکیل تعاونیهای صنایع دستی، می‌افزاید: این قبیل تعاونیها از مهاجرت روستائیان طلب کار به شهرها جلوگیری به عمل می‌آورند و در نتیجه در روستاها نوعی ثبات اجتماعی و سیاسی پدید می‌آورند.

صنایع دستی در اوقات بیکاری روستائیان به ویژه در فصل زمستان، برایشان کار و درآمد ایجاد می‌کند و

غیر علمی در معادن انجام گیرد و یا پشم و رنگ مورد نیاز قالی، شیمیایی باشد، هر یک به سهم خود می‌تواند بر سلامت محیط زیست اثر منفی بر جای گذارد.

□ رنگ‌های شیمیایی قالی و محیط

زیست

ایرانیان از گذشته استاد تهیه رنگ‌های زیبا و ثابت با منشأ گیاهی بوده‌اند و با استفاده از روناس، اسپرک، برگ موگندل، پوست انار، جفت مازو، پوست گردود، سماق و قرمز دانه، رنگ‌های بی‌مانند فرش اصسل ایرانی را تهیه می‌کردند. متأسفانه همراه با نفوذ تمدن غرب، رنگ‌های شیمیایی نیز وارد کشور شدند و برای رنگ‌آمیزی مواد اولیه بافت قالی به کار رفتند که این امر به صورت یکی از عوامل آسیب رسان به محیط زیست درآمده و آثار زیانباری بر جای گذاشته است. از این رو وظیفه تعاونیهای تولید صنایع دستی این است که با پرهیز از مصرف موادی که به سلامت محیط زیست آسیب می‌رسانند بسا سازمانهای ذیربط در امر حفاظت از محیط زیست همکاری کنند.

امروزه کارگاههای پشم شویی، رنگرزی و حلاجی پشم فرش علیرغم همه کنترلهایی که از سوی مسئولان بهداشت محیط صورت می‌گیرد، همچنان با استانداردهای حفظ محیط زیست فاصله دارند و برنامه‌های دقیق و گسترده‌ای باید به اجرا درآید تا بتوانند فعالیت‌هایشان را با اصول جهانی زیست محیطی منطبق کنند. علاوه بر آن گاه در تولید صنایع دستی موادی به کار می‌روند که قابل جذب در طبیعت نیستند و همانند قطعات نایلونی و پلاستیکی سالیان دراز به همان شکل باقی می‌مانند و محیط زیست را آلوده می‌کنند. از این رو تعاونیهای صنایع دستی حتی الامکان باید از مصرف چنین مواد اولیه‌ای بپرهیزند و به جای آنها از مواد اولیه با منشأ گیاهی استفاده کنند.

لازمه آن نیز رعایت اصول صحیح اقتصادی، نظم و انضباط در کارها و استفاده از نیروهای تخصص و کارآمد است تا محصولات دستی روستائیان به قیمت‌های قابل قبول و با کیفیت مطلوب به بازار عرضه شود، که تشکیل شرکت‌های تعاونی تولید صنایع دستی، پاسخگوی این مسائل است.

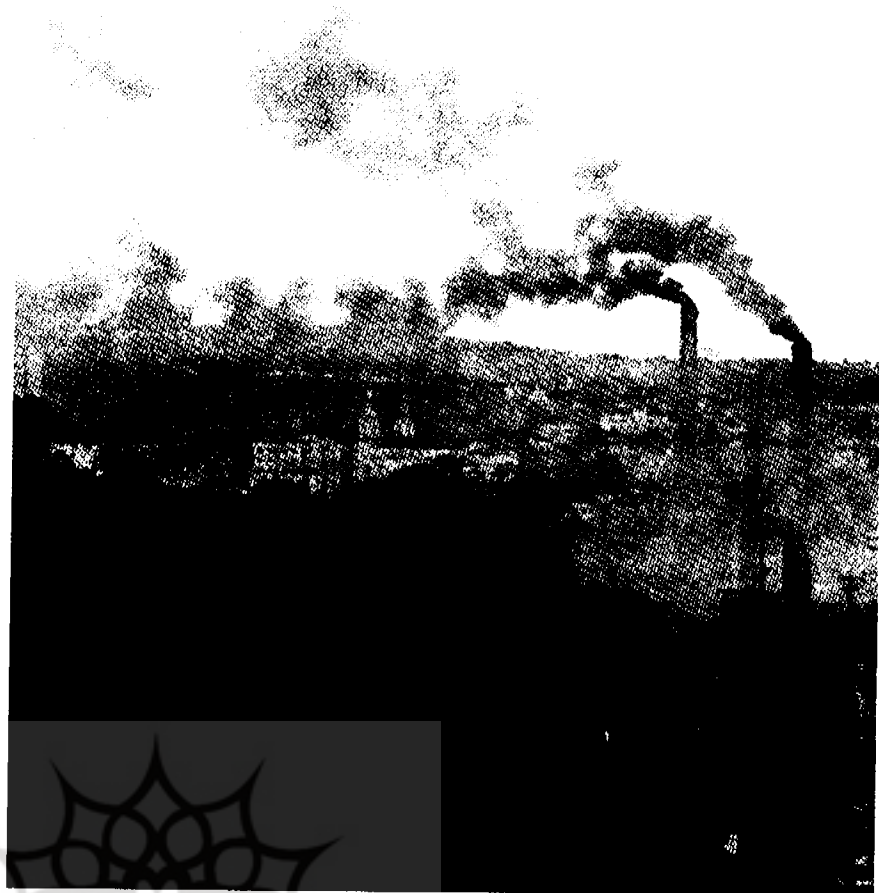
تعاونیهای یاد شده در زمینه پارچه بافی و ریسندگی، کفش دوزی، قالیبافی، سرامیک سازی، و رشته‌های مختلف دیگر فعالند و از این رو مانند صنایع ماشینی می‌توانند آلوده کنند محیط زیست باشند.

به عنوان مثال چنانچه برای نازک کاری چوب و منبت کاری اقدام به قطع بی‌رویه درختان شود، محصولات پوست و چرم با زیر پا نهادن مسائل زیست محیطی تولید شود، ساخت محصولات سنگی با تخریب غیر اصولی کوهستان‌ها و کندو کاوهای

افزایش قدرت خرید آنان و در نتیجه توان خرید کالاهای صنعتی را به دنبال می‌آورد. کمک به یکپارچگی اقتصادی و انضمام اقتصاد معیشتی به اقتصاد پولی، تهیه مواد اولیه مورد نیاز از منابع داخلی، ارزش افزوده قابل توجه و حفظ و حراست از هنرهای ملی در عرصه جهانی، از دیگر خصوصیات صنایع دستی است و تقویت آن می‌تواند از مشکلات تمرکز سریع صنایع و توسعه بی‌رویه شهرها بکاهد و به طور کلی می‌توان گفت که صنایع دستی از بسیاری جهات قابلیت رقابت با صنایع ماشینی را دارد.

□ تشکیل تعاونیهای تولید

به باور کارشناسان، توجه به صنایع دستی و استفاده از نیروهای عظیم کار دهقانی، به اقتصاد ملی، امکان می‌دهد با حداقل سرمایه، به بسیاری از کالاهای مصرفی با کیفیت دلخواه دست یابد، که



وظیفه مدیران و اعضاء تعاونهاست که به مسائل محیط زیست به عنوان یک وظیفه شرعی و ملی بنگرند و از هر گونه اقدامی که سلامت محیط زیست را به خطر اندازد اجتناب ورزند.

□ توسعه پایدار صنایع دستی

کارشناسان معتقدند یکی از راهکارهای توسعه پایدار توجه به اصول و راهبردهای زیست محیطی است. «توسعه پایدار» شکلی از توسعه است که امکان بهره برداری از یک صنعت را در بلند مدت فراهم کند و نیز، به شکلی از بهره برداری از منابع طبیعی اطلاق می شود که تداوم داشته باشد.

منابع طبیعی مورد نیاز صنایع دستی نیز در حالی قابلیت بهره برداری دراز مدت را دارد که این امر به محیط زیست لطمه نزند.

در عین حال که مشارکت دست اندر کاران تعاونیهای صنایع دستی برای حفظ محیط زیست ضروری است، نحوه ارائه این مشارکت باید قانونمند و سازماندهی شده باشد. آن گروه از هنرمندان و صاحب کاران صنایع دستی که به نوعی نیازمند استفاده از چوب درختان جنگلی هستند، تنها از مجاری قانونی باید این نیاز را تأمین کنند و از قطع بی رویه درختان برای تهیه مواد اولیه مورد نیازشان، بپرهیزند.

زیرا جنگلها نقش مهمی در تعدیل آب و هوا دارند و پناهگاههای حیات وحش محسوب می شوند. از دیگر فواید جنگلها می توان به ذخیره سازی ژن های بومی گیاهان، حفاظت آب و خاک، کنترل آفت های کشاورزی و تفریحگاهایی برای مردم اشاره کرد.

□ اشاعه فرهنگ زیست محیطی

یکی از کارهای اساسی که باید صورت گیرد، اشاعه فرهنگ زیست محیطی در تعاونهاست. زیرا با روند رو به رشد و بزرگتر شدن صنایع مختلف، سهم آنها در تخریب و یا حفاظت از محیط زیست نیز

می تواند بیشتر باشد.

دکتر مرتضی هنری کارشناس مسائل محیط زیست با بیان این مطلب که تأکید بر هم زیستی انسان و طبیعت یکی از ارزشهای کلیدی در اکولوژی است، می گوید: فرهنگ زیست محیطی شکل استفاده از امکانات طبیعی و انسانی را مشخص می کند و قدم به قدم ما را به سوی عدالت اجتماعی می برد.

وی می افزاید: مفهوم محیط زیست تقریباً هر آن چه را که در زمین وجود دارد، شامل می شود و در برگیرنده تمامی پدیده های فیزیکی، شیمیایی، زیستی، و همه روابطی است که موجودات در محدوده زندگی شان، با یکدیگر دارند.

امروزه تنها این موضوع مطرح نیست که چگونه می توانیم صنایع بیشتر و پر محصول تری داشته باشیم، بلکه این نکته مطرح است که به دنبال چه نوع محیطی برای زندگی انسان و سایر موجودات هستیم.

دکتر معصومه ابتکار رئیس سازمان حفاظت محیط زیست نیز با اشاره به ضرورت رعایت موارد حفظ محیط زیست از سوی واحدهای صنفی، می گوید: ما می توانیم و می باید آلاینده ترین صنایع را به صنایع پاک و سبز تبدیل کنیم. هر صنعتی برای حفظ وجهه خود در میان مردم باید ضوابط زیست محیطی را رعایت کند، که یکی از راههای آن دریافت استانداردهای «ایزو ۱۴۰۰۰» است.

□ استاندارد ایزو ۱۴۰۰۰

اگر چه «ایزو ۱۴۰۰۰» در حال حاضر هدف عمده اش را صنایع بزرگ گرفته است، ولی با توجه به گسترش کمی و کیفی تعاونیهای صنایع دستی، آنها نیز مانند

صنایع ماشینی، دیر یا زود نیازمند، تطبیق فعالیت هایشان با استانداردهای جهانی محیط زیست خواهند شد. خانم مهناز مقتدر، از کارشناسان اداره کل استاندارد و تحقیقات صنعتی استان تهران با اشاره به نقش «علم مدیریت زیست محیطی» در ایجاد توازن بین توسعه اقتصادی و حفاظت از محیط زیست می گوید:

- این مدیریت با اجرای راهکارهای تدریجی و اصولی می تواند اثرات منفی ناشی از توسعه را تعدیل کند و بر آن خط بطلان بکشد.

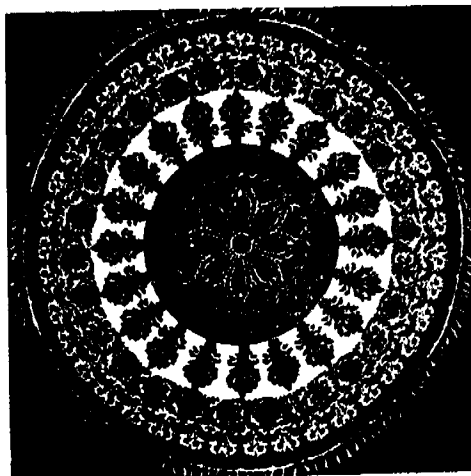
وی به استفاده از استانداردهای جهانی به عنوان ابزاری برای مدیریت محیط زیست توجه می دهد و می گوید: سازمان بین المللی استاندارد، نیازهای استاندارد مسائل محیط زیست را شناسایی و «ایزو ۱۴۰۰۰» را پیشنهاد کرده است. این استاندارد فعالیت های اقتصادی را با محیط زیست سالم منطبق می کند و امکان حضور موفق صنایع دارای استاندارد مزبور را در بازارهای جهانی، تأمین می نماید.

وی می افزاید: متأسفانه اغلب تولید کنندگان صنایع، جنبه های مختلف زیست محیطی اقداماتشان را نمی شناسند. حال آن که هدف از اجرای استانداردهای جهانی زیست محیطی (ایزو ۱۴۰۰۰) ایجاد یک سیستم درست و اساسی برای ارزیابی، سنجش و مدیریت عملکرد زیست محیطی است و موفقیت آن نیز به تعهد مدیران ارشد رشته های مختلف صنایع بستگی دارد. امروزه جهانی شدن محیط زیست و تشدید ارتباطات تجارت و محیط زیست، راهبردهای جهانی برای حل مشکلات را طلب می کند و استاندارد «ایزو ۱۴۰۰۰» می تواند به عنوان یک ابزار بین المللی،

□ فقر و محیط زیست

برخی از کارشناسان، فقر اقتصادی را یکی از دلایل بی توجهی به مسائل زیست محیطی می‌دانند و معتقدند از آن جا که تعاونیهای صنایع دستی می‌توانند در تعدیل فقر در مناطق محروم کشور بسیار مفید و مؤثر باشند، چنانچه این تعاونیها تقویت شوند اعضایشان را به حفاظت از محیط زیست، لاقا در محدوده جغرافیایی فعالیت‌های خود، تشویق و ترغیب می‌کنند. «توماس ریدون» و «استفان وستی» در مقاله‌ای زیر عنوان «رابطه فقر روستایی با محیط زیست در کشورهای در حال توسعه، که توسط خانم فریده فاریابی ترجمه و در ماهنامه اطلاعات سیاسی اقتصادی شماره ۱۳۵ چاپ شده است، به استراتژی‌های کسب درآمد روستائیان از راههای غیر کشاورزی (مانند صنایع دستی) اشاره می‌کند و متذکر می‌شود: روستائیان با گرایش به بخش غیر زراعی سعی در تنوع بخشیدن به درآمدها و سرمایه‌هایشان برای مهار خطرات و مقابله با کاهش‌های احتمالی برداشت محصول کشاورزی می‌پردازند که این فعالیتها معمولاً با کاربرد اندک سرمایه همراه است. انتقال فعالیتها و سرمایه‌ها به بخش غیر زراعی می‌تواند به شدت با مشکلات زیست محیطی مرتبط و برای محیط زیست نیز پیامدهای مثبت و منفی داشته باشد. از طرفی کشاورزان با تمایل به فعالیتهای غیر زراعی، از وابستگی مستقیم با زمین فاصله می‌گیرند و بخشی از درآمدهای حاصل از فعالیت‌های مزبور را به حفاظت از خاک و تقویت و باروری آن اختصاص می‌دهند، و از سوی دیگر بر خلاف پیامد اول، سرمایه گذاری مورد نیاز حفاظت خاک را صرف فعالیتهای غیر زراعی کنند و به این ترتیب به محیط زیست، آسیب برسانند.

با این همه چنانچه از آستانه بحرانی



تخریب محیط زیست نگذشته باشد، کاهش فشار بر زمین از راه ایجاد تنوع در روش‌های کسب درآمد می‌توان موجب کاهش آهنگ تخریب محیط زیست و یا متوقف شدن آن شد.

□ احکام دین مبین اسلام

تعاونیهای تولید صنایع دستی مانند دیگر صنایع بی شک در حفظ محیط زیست، وظیفه‌ای سترگ و پر اهمیت بر عهده دارند که ریشه این مسئولیت پذیری را باید در احکام دین مبین اسلام جستجو کرد.

دکتر سید علی اصغر هدایتی در این باره می‌گوید: احکام و احادیث منتسب به پیامبر ختمی مرتبت (ص)، از قاعده کلی و عمومی «اتلاف و تسبیت» حکایت دارد. از جمله این که «هر کس مال غیر را تلف کند، ضامن خواهد بود» و نیز «در اسلام حکمی که وقع زیان به اشخاص را تجویز کند، وجود ندارد.»

بررسی دیدگاه حقوقی اسلام در باب جبران زیان وارد بر غیر، جای تردیدی باقی نمی‌گذارد و لذا پرسش اساسی این است که مسئولیت زیان وارده بر افراد بر اثر انهدام و غارت طبیعت و آلودگی محیط زیست بر عهده کیست؟

وی می‌افزاید: ایجاد محیط سالم و قابل زیست، از جمله وظایف دولت است، و آن هم دولتی که افراد ملت خود را دلبسته و پیوسته به او می‌دانند.

آن چه می‌توان بر این گفتار افزود، ضرورت تدوین قوانین و مقررات مسئول و روشن برای برخورد تشکیلاتی مانند تعاونیهای صنایع دستی، با مسائل زیست محیطی است. علاوه بر آن در مناطقی که به دلیل پراکندگی و دور افتادگی تعاونیهای یاد شده، امکان نظارت دولت بر فعالیتهای زیست محیطی آنها وجود ندارد، وظیفه مدیران و اعضاء تعاونیها است که به مسائل زیست محیطی به عنوان یک وظیفه شرعی و ملی نگاه کنند و از هر گونه اقدامی

روابط بین انگیزه کار، تولید و بهره‌وری در سازمانهای تولیدی و خدماتی

مطالعات انجام گرفته و تجارب خاص نشان می‌دهد که به کارگیری هر یک از مدل‌ها و روش‌های انگیزش کارکنان وقتی می‌تواند در ارتقاء کمی و کیفی کار، تولید و بهره‌وری مؤثر واقع شود که اولاً سازگار، بی‌اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی حاکم بر جامعه و سازمان با ماهیت و ویژگیهای آن مدل حاصل گردد و ثانیاً مدیریت ارشد سازمان و یا کارفرمایان کارگاهها به طور اصولی با موضوع زمینه سازی لازم برای ایجاد و یا توسعه انگیزش موافقت داشته باشند.

مقدمه

مطالعاتی که در چارچوب علوم مدیریت، جامعه‌شناسی و روانشناسی صورت گرفته، گویای آنست که انگیزه عامل و نیروی محرکه و جهت دهنده رفتارها و فعالیتهای انسانی بسویزه در زمینه کار، تولید و بهره‌وری می‌باشد. انگیزه را می‌توان مجموعه‌ای از تحلیلهای درونی انسان دانست که از تلفیق اطلاعات ورودی از محیط خارج با نگرش و بینش فکری و روانی انسان مواردی را حاصل می‌نماید که به دنبال خود مجموعه اقدامات و یا رفتارهایی را به همراه دارد. هدایت اقدامات و رفتارهای مزبور در جهت اهداف سازمان برای تولید بیشتر و بهتر و یا با بهره‌وری بیشتر، استفاده بهینه از عامل انگیزش نیروی انسانی در راستای کار، تولید و بهره‌وری محسوب می‌شود. عوامل بسیاری می‌توانند در ایجاد انگیزه موثر واقع شوند. از جمله این عوامل می‌توان به ایجاد برخی از شرایط و تسهیلات جدید، اصلاح یا حذف برخی از شرایط و عوامل موجود در سازمان اشاره نمود. آگاه‌سازی راستین کارکنان سازمان نسبت به اهداف و وظایف، تشکیلات سازمانی، علل موفقیت‌ها و

ناساکامیها، مشارکت در منافع جامعه، احترام‌گذاری به نظرات و پیشنهادات آنها در حل مسایل و مشکلات سازمان، ایجاد روابط هدفمند و مشارکتی مستمر و صمیمانه با کارکنان، ارائه آموزش‌های تخصصی و ... از جمله عوامل ایجاد کننده انگیزه مثبت برای کار و کارآئی محسوب می‌شود. بررسی علل موفقیت و پایداری و حتی جهانی شدن برخی از سازمانهای صنعتی و تولیدی و نیز علل انحطاط و انحلال برخی از شرکتهای دیگر نشان می‌دهد که ایجاد انگیزه، لازم و مناسب در نیروی انسانی این واحدها از طریق عوامل بر شمرده شده در فوق تاثیر معنی‌دار و قابل توجهی در موفقیت، پایداری و یا انحلال این واحدها داشته است.

طبقه‌بندی انگیزه

بطور کلی انگیزه را می‌توان به دو طبقه کلی انگیزه مالی و انگیزه غیرمالی تقسیم کرد. این دو نوع انگیزه بدون تردید، مکمل یکدیگر هستند و هر یک از آنها به تنهایی نمی‌تواند انتظار مورد نظر را در سازمان حاصل نماید. انگیزه‌های مالی در ارتباط با جبران خدمات کارکنان مطرح می‌شود.

جبران خدمات کارکنان شامل دستمزد، اضافه کار، پاداش، حق مقام، حق عیال، فوق‌العاده‌های مسکن، عیدی، بهره‌وری، حق کارفرما از بیمه بازنشستگی و امثالهم به عنوان مزایای نقدی و ارزش ریالی خوار و بار، مسکن، غذا، ایاب و ذهاب، مهدکودک برای فرزندان، دریافت کالاهای تولیدی کارگاه و امثالهم به عنوان مزایای غیرنقدی می‌باشد. پرداخت‌های مزبور را با دو شیوه و روش می‌توان انجام داد.

براساس روش اول تمام یا بخشی از دریافتی‌ها با کمیت و کیفیت کار کرد کارکنان مرتبط می‌شود. به عبارت دیگر براساس این روش طرحهای کارمزدی و راندمان و نظایر آنها در چارچوب قوانین و مقررات حاکم بر نظام دستمزدها صورت می‌گیرد. این روش با اینکه از مکانیزم عملی ساده‌ای برخوردار است اما در استمرار بلند مدت اثر انگیزشی آن تقلیل می‌یابد و پرداختها حال عادی و معمولی پیدا می‌کنند. در روش دوم پرداختها را که حالت غیرکلاسیک و تاحدودی پیچیده، از نظر اجرا دارد می‌توان در قالب نظامی کارآ و

مطمئن به کار گرفت. به چند مورد از پرداختهای نوع اخیر که در کشورهای دیگر تجربه شده‌اند ذیلاً اشاره می‌گردد:

طرحهای پرداخت جایزه:

در این روش استانداردهائی از نظر کمیت و کیفیت تولید کالا یا خدمت تعیین می‌شود و پاداشهای مناسب به مراحل نزدیک شدن تا آن معیارها در نظر گرفته می‌شود در این روش فقط میزان تولید معیار نیست بلکه استانداردهای دیگری نظیر افزایش کیفیت محصول، کاهش ضایعات، میزان فروش، افزایش ستانده و ارزش افزوده، رضایت مشتری، ثمربخشی کالا می‌تواند مورد نظر قرار گیرد. برای سنجش و اندازه‌گیری عملکرد کارکنان در ارتباط با استانداردهای مزبور وجود واحدهای کنترل کیفیت، حسابداری حقیقی، آمار و اطلاعات، نظارت و ارزشیابی در سازمان ضروری است.

طرحهای انگیزه‌ای برحسب شایستگی:

براساس این روش با انجام مطالعات لازم عواملی مانند استفاده صحیح از تجهیزات و امکانات، انضباط کاری، به‌کارگیری صحیح روشهای کار (مثلاً طبق نظام ISO) رعایت مسایل حفاظت فردی و ... از قبل تعیین شده و با مدیران و کارکنان سازمان در میان گذاشته می‌شود و عوامل مزبور که هر یک دارای امتیاز مشخصی است هرچندماه یکبار مورد اندازه‌گیری و ارزشیابی قرار می‌گیرد و انواع تشویق‌های مالی و غیرمالی به آن تعلق می‌گیرد.

طرحهای تسهیم در منابع کارگاه:

براساس این طرح توافق می‌شود که سهم مشخصی از ارزش افزوده و با سود سازمان به نیروی کار اختصاص داده شود. لازم به توضیح است که اصولاً ارزش افزوده بین چهار عامل جبران خدمات کارکنان، مالیات بر تولید، استهلاک

سرمایه و بازار عملیاتی تقسیم می‌شود. آنچه که در این روش توافق می‌شود که به نیروی کار پرداخت شود سهمی از بازار عملیاتی است که علاوه بر جبران خدمات کارکنان که به موجب مقررات نظام پرداختها صورت می‌گیرد اختصاص به نیروی کار پیدا می‌کند.

طرحهای واگذاری سهام:

براساس این روش بخشی از سهام سازمان به کارکنان واگذاری می‌شود و کارکنان با احساس مالکیت بر داراییها، تولید و سود کارگاه، تلاشهای بیشتری را برای کاهش ضایعات، ارتقاء کیفیت و کمیت محصول و نگهداری بهینه از امکانات و سرمایه کارگاه معمول می‌دارند.

در قالب انگیزه‌های غیرمالی، عوامل دیگری مطرح می‌شود که بعضاً طرح و ارزشیابی آنها بر مبنای معیارهای مالی و پول صورت نمی‌گیرد. به عبارت دیگر انگیزه‌های مالی در چارچوب نیازهای اولیه انسان شامل تامین غذا، پوشاک، مسکن و سایر هزینه‌ها صورت می‌گیرد و حال آنکه انگیزه‌های غیرمالی به سایر نیازهای عالی انسان مربوط می‌شود. اول تشویق کتبی و یا تقدیر شفاهی، دادن لوح تقدیر و یادبود به کارکنان، تشکیل نمایشگاه از محصولات با کیفیت برتر، درج اساسی در خبرنامه‌ها و نشریات، اعزام افراد شایسته به سمینارهای داخلی و خارجی و سفرهای زیارتی و علمی و ... از جمله مصادیق انگیزه‌های غیرمالی برای کارکنان واجد شرایط محسوب می‌شود. همچنین برقراری سیستم پیشنهادها در سازمان (S.S)، اعمال مدیریت مشارکتی و



نظرسنجی از کارکنان، تقویت روحیه گروه گرائی، بهره‌گیری از نظرات تشکیلات کارگری و اتحادیه‌ها نیز در چارچوب ایجاد انگیزش‌های غیرمالی قرار می‌گیرد.

۳- مدل‌های مرتبط با انگیزه و کار

در ارتباط با مفاهیم و مسایل مرتبط با انگیزه‌های نیروی انسانی و تاثیر آن بر کار تولید، مدل‌های مختلفی توسط دانشمندان علوم مدیریت و جامعه‌شناسی مطرح و ارائه شده است که به سه مورد آنها در این گزارش اشاره می‌شود:

اولین مدل مربوط به مدل نیازهای انسانی آپرهام مازلو (Maslow) جامعه‌شناسی آمریکایی است. وی معتقد است که نیازهای انسان با الویت و به ترتیب پلکان شکل می‌گیرد. سه نیاز اول را نیازهای غذا، پوشاک و مسکن به عنوان نیازهای اساسی و اولیه تشکیل می‌دهد و پس از آنها نیاز امنیت، نیاز اجتماعی، نیاز روانی و احترام و بالاخره نیاز عالی و سطح بالای شخصیت فردی مطرح می‌شود. هر نیازی که برآورده شود، نیاز بعدی مطرح می‌شود و انگیزه‌های فرد را برای بالا رفتن و تامین نیاز بعدی متاثر می‌سازد.

نیاز ارضاء شخصیت فردی

نیاز روانی و احترام

نیاز اجتماعی

نیاز امنیت

نیاز مسکن

نیاز پوشاک

نیاز غذا

لازم به توضیح است که طبقه‌بندی نیازهای پیشنهادی مازلو و بسته به فرهنگ و ارزشهای حاکم در هر جامعه‌ای می‌تواند از

تحلیل و تفسیرهای متفاوتی برخوردار شود.

این مدل مطرح در زمینه عوامل انگیزش مربوط به هرزبرگ (Herzberg) می‌باشد. به نظر ایشان برای ایجاد و تقویت انگیزه بایستی عوامل ناراضی‌کننده برطرف و عوامل راضی‌کننده ایجاد و حاکم شود. مدل پیشنهادی وی نمودار زیر نشان داده می‌شود.

نظریه هرزبرگ (Herzberg)

عوامل انگیزش

عوامل ناراضی‌کننده

در شرایطی که دنیا در مرحله جهانی شدن اقتصاد است. شیوه‌های یکطرف و سنتی تولید و روابط کارفرما و کارگر دیگر جوابگو نیست و بایستی با ایجاد تحولات لازم شرایط و زمینه‌های کافی برای بهره‌گیری بیشتر و بهتر از امکانات محدود موجود و ارتقاء و بهره‌وری جامعه حاصل شود.

عوامل راضی‌کننده

انگیزه ایجاد می‌شود در صورتی که

برطرف شوند

ایجاد شوند

عوامل مزاحم

مزد کم

شرایط سخت‌کاری

رفتارهای نامناسب

محیط مناسب کار

مزد مناسب

استاندارد کردن شرایط کار

احترام

احساس اثربخشی

سومین مدل در زمینه انگیزه‌ها و

عوامل موثر در عملکرد شغلی کارکنان

سازمان توسط سوترمایستر (Sutermester) ارائه شده است. به نظر ایشان عملکرد شغلی کارکنان از نظر کمیت و کیفیت تسایع عوامل بسیاری است و بهره‌وری مطلوب و موثر در کار زمانی حاصل می‌شود که بتوان عوامل موثر در عملکرد شغلی کارکنان را کشف و تقویت نمود. عوامل انتخابی مدل سوترمایستر، در نهایت ارتقاء بهره‌وری سازمان را بدست می‌دهد.

نتیجه‌گیری و پیشنهادات

مطالعات انجام گرفته و تجارب خاص نشان می‌دهد که به کارگیری هر یک از مدل‌های مورد اشاره مدل‌ها و روش‌های دیگر انگیزش کارکنان وقتی می‌تواند در ارتقاء کمی و کیفی کار، تولید و بهره‌وری موثر واقع شود که اولاً سازگاری‌های لازم بین شرایط اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی حاکم بر آن جامعه و سازمان با ماهیت و ویژگی‌های آن مدل حاصل گردد و ثانیاً مدیریت ارشد سازمان و یا کارفرمایان کارگاهها بطور اصولی با موضوع زمینه‌سازی لازم برای ایجاد و یا توسعه انگیزش موافقت داشته باشند. در اغلب موارد، روابط حاکم بین کارفرما و کارگر مبتنی بر روابط مطرح در مدیریت مشارکتی نیست. در شرایطی که برداشت معمول کارکنان یک واحد این است که بهبود و بهره‌وری ممکن است همراه با ساعات کار طولانی، حجم سنگین کار، برکناری از کار و تزلزل اهمیت شغلی باشد بکارگیری هیچکدام از مدل‌های ایجاد انگیزش جواب لازم را نخواهد داد. بنابراین ضرورت دارد که قبل از بکارگیری هر نوع

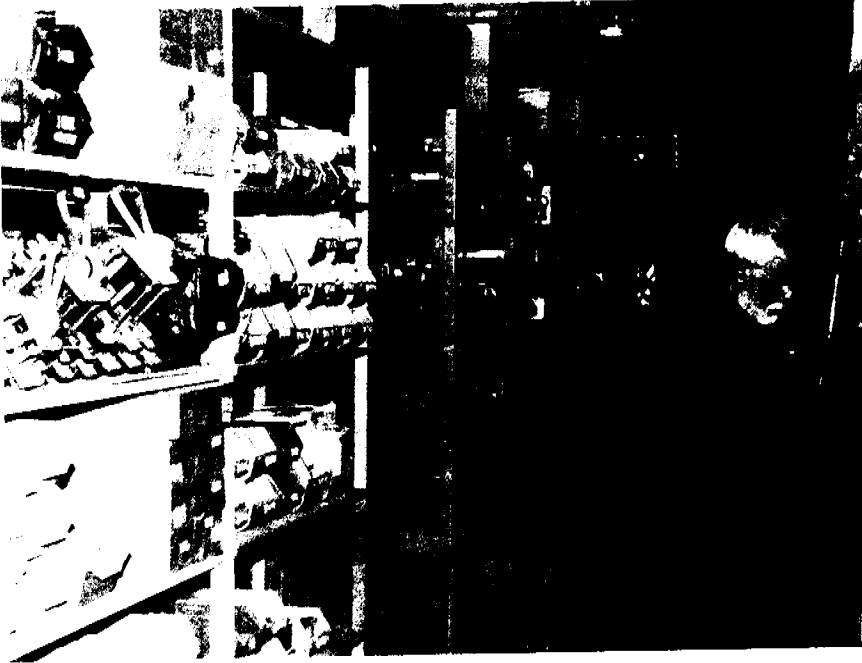
مدل ایجاد انگیزش، آموزش‌های لازم در جهت اطلاع‌رسانی و افزایش آگاهیهای کارکنان از موضوع بهره‌وری و فعالیت آن بر کارکنان، کارفرمایان و سازمان به میزان کافی ارائه شود. کارکنان بایستی اطلاع حاصل نمایند و باور کنند که ارتقاء بهره‌وری باعث افزایش امنیت شغلی و درآمد و رفاه بیشتر و پایداری بلند مدت سازمان محل انجام کار آنها می‌شود. براساس این تفاهم موجود روابط سالم بین مدیریت و کارگر براساس احترام دوجانبه و بهره‌گیری از نظرات و پیشنهادات متقابل و احساس مسئولیت مشترک در منافع و زیان‌های کارگاه، امکان و زمینه لازم را برای بکاربندی عوامل مطرح در مدل‌های ایجاد انگیزش فراهم می‌کند، یکی از رموز موفقیت شرکت‌های ژاپنی در صنعت و تجارت جهانی ریشه در روابط احترام‌آمیز بین کارفرما و کارگر و بکارگیری عوامل موثر در ایجاد انگیزش در چارچوب فرهنگ و ارزشهای جامعه ژاپنی است.

در کشور خودمان، با در نظر گرفتن ارزشها، باورها و موازین عالی‌ه مطرح در فرهنگ و نظام اسلامی، مانند وجدان اجتماعی و بیانات گرامی اسلامی حضرت محمد (ص) مبنی بر اینکه:

- هر روزتان بهتر از دیروز باشد
- هر کاری را که انجام می‌دهید نیکو و کامل باشد

- زکوهاره تاگور دانش بجوی
و نیز باتوجه به ارزش والایی که به کار و کار مبتنی بر تولید در ادبیات کهن کشورمان وجود دارد مانند:

برو کار می‌کن مگو چیست کار
که سرمایه جاودانی است کار



نازیده رنج گنج میسر نمی‌شود

مزد آن گرفت جان برادر که کار کرد

بایستی نظام و مدل‌های ایجاد انگیزش متناسب با فرهنگ و شئونات مطرح در آن طراحی شود. البته بهره‌گیری از مدل‌های پیشنهادی و بخصوص تجارب حاصل از اجرای آنها می‌تواند مسیر طراحی و ارجاع مدل‌های مناسب انگیزش را بسیار کوتاهتر و موثرتر نماید. کارفرمایان و صاحبان سرمایه، مدیران دولتی، بایستی این باور را ملتزمانه بپذیرند که نیروی انسانی مهمترین و اصلی‌ترین عامل مطرح در ارتقاء بهره‌وری کل سازمان و کشور است و از این روی سرمایه‌گذاری روی نیروها انسانی، هم به عنوان مدیر و هم به عنوان کارکن و نیز ایجاد روابط محترمانه با نیروی انسانی و بهره‌گیری از نظرات آنها و بالاخره بررسی و بکارگیری عوامل

انگیزش مالی و غیرمالی، در نهایت به افزایش کارآئی به تولید و بهره‌وری شرکت و جامعه منجر شده و با توسعه منابع حاصل و تحقق اهداف خرد و کلان اقتصاد، کلیه آحاد کشور از رفاه و تعالی بیشتری می‌توانند برخوردار شوند. در شرایطی که دنیا در مرحله جهانی شدن اقتصاد است. شیوه‌های یکطرف و سنتی تولید و روابط کارفرما و کارگر دیگر جوابگو نیست و بایستی با ایجاد تحولات لازم شرایط و زمینه‌های کافی برای بهره‌گیری بیشتر و بهتر از امکانات محدود موجود و ارتقاء و بهره‌وری جامعه حاصل شود.

منابع مورد استفاده:

- ۱- مدیریت بهره‌وری از انتشارات موسسه کار و تامین اجتماعی
- ۲- چگونه انگیزه ایجاد می‌شود از انتشارات سازمان بهره‌وری ملی ایران
- ۳- مجموعه مقالات سیار کمیته‌های بهره‌وری واحدهای تولیدی و صنعتی کشور
- ۴- مجله کار و جامعه - خرداد ماه ۱۳۷۵



سفر به سرزمین عشق و حماسه

به بهانه سوم خرداد ماه سالروز آزاد سازی خرمشهر

سرانجام بعد از گذشت حدود دو ماه بررسی و مذاکره و برنامه ریزی در واحد بسیج روز موعود فرا می‌رسد و گروه دوازده نفری مدیران ستادی وزارت تعاون که با عشق به مولای خود حضرت اباعبدالله الحسین و به منظور دیدار از مناطق جنگی و تجدید میثاق با شهیدان گلگون کفن ۸ سال دفاع مقدس عزم سفر به خوزستان را دارند، صبح روز سه شنبه ۷۸/۱/۲۴ با بوسیدن قرآن از خانواده‌ها خداحافظی کرده در حالیکه وسایل سفر خود را آماده نموده و به همراه داشتند.

وقت اداری در حال سپری شدن است و افراد کارهای خود را به گونه‌ای تنظیم می‌کنند که رأس ساعت مقرر بتوانند عزیمت نمایند. فرمانده بسیج در حالی که تدارک

کمبودهای سفر و تهیه لباس و فانتسفه افراد را به انجام می‌رساند به طور مرتب تلفنی با تک تک افراد گروه تماس برقرار می‌نماید (برادر - سلام، ساعت ۱۲ و ربع جلوی درب وزارتخانه فراموش نشود ضمناً نماز ظهر و عصر در محل نمازخانه راه آهن). ساعت به ۱۲ نزدیک می‌شود اعضاء گروه برای حضور در جلو درب ساختمان آماده می‌شوند و در هر واحد افرادی که در جریان این سفر هستند مدیران را بدرقه می‌نمایند و در حالی که خداحافظی توأم با مصافحه انجام می‌دهند می‌گویند التماس دعا به راستی این کارها برای چیست شور و شوق افراد گروه، بدرقه افراد توسط همکاران، مصافحه، التماس دعا گفتن مگر این افراد به کجا می‌روند؟ معمولاً

زائرین مرقد ائمه علیه السلام و یا زائرین خانه خدا بدین گونه بدرقه می‌شوند آری ای برادر و خواهر این افراد به کربلا می‌روند، به کربلای ایران، به کربلای شلمچه، به کربلای طلائیه و هویزه و سوسنگرد، به کربلایی که نوجوان ۱۲ ساله و پیرمرد ۸۰ ساله بسیجی به هل من ناصر ینصرنی مرادشان خمینی کبیر پاسخ مثبت دادند. به کربلایی که کلاه و ژاکت پشمی بافته شده توسط مادری در صدها کیلومتر دورتر از جبهه تن پوش، تخم مرغ اهدایی پیرزن روستایی خوراک و عشق به شهادت فی سبیل الله شعار و انگیزه رزمندگان بوده است. به کربلایی که وصف‌ناپذیر است و بیان و تجسم صحنه‌های دلیرانه و الهی آن از توان قلم خارج است.

تجمع مدیران عازم سفر جلوی درب ساختمان جهت عزیمت به راه آهن آرامشی نسبی را برای همه از باب این که به طور قطع و یقین سفر انجام می‌شود ایجاد کرده یکی از افراد به گونه‌ای قاطع می‌گوید من حتم دارم به کربلا هم می‌توانیم برویم و دیگری با قلبی مطمئن و احساسی آزمندانه ادامه می‌دهد من هم همین احساس را دارم و دیگران در حالی که اشک شوق به چشم می‌گویند انشالله... همکارانی که این تجمع پر از شادی و نشاط را نظاره گر بودند با گفتن خوشا به حالتان و التماس دعا نیاز خود را به این گونه سفرها اعلام می‌نمودند. لحظاتی گذشت مینی بوس حامل مدیران براه افتاد (برای شادی روح شهدا صلوات) اللهم صلی علی محمد و آل محمد.

دومین و سومین صلوات و سرانجام مینی بوس حامل مدیران مقابل ساختمان راه آهن توقف می‌نماید.

بلندگوی ایستگاه در حال پخش اذان ظهر است (حی علی الصلاة) افراد گروه به سرعت خود را به نمازخانه ایستگاه می‌رسانند تا به انجام فریضه الهی نماز پرداخته و از فضیلت نماز اول وقت برخوردار شوند آخر این‌ها پیروان حضرت اباعبدالله علیه السلام‌اند که ظهر عاشورا در آن شرایط سخت و سنگینی در مقابل صف دشمن و در حالی که عزیرانی از یارانش به شهادت رسیده بودند به نماز ایستاد و برای احیاء این سنت الهی به انجام آن پرداخت تا بذر تنهی عن الفحشاء والمنکر پاشیده شود و در واپسین لحظات در عصر عاشورا با خواست خود این نهال روییده از بوستان محمد صلی ... علیه و آله را آبیاری کرد تادریخت تنومند ایثار و شهادت تا قیام قیامت خار چشم دشمنان خدا و ضامن اجرای احکام الهی باشد.

لقایقی قبل از ساعت حرکت در حالی که افراد گروه از انجام این فریضه انهمی فارغ شده و در کوپه‌های مربوط مستقر شده بودند با سوت قطار، این خرزنده آهنین که حامل قلبهای مالمال از عشق دیدار مناطق جنگ و جبهه بود به راه افتاد ایستگاهها یکی پس از دیگری پشت سر گذاشته می‌شد. پس از گذشت یکی دو ساعت از حرکت و عادی شدن شرایط افراد گروه هر یک به کاری مشغول شده بودند. بعضاً در کنار پنجره کوپه و در حالیکه افق دور را نظاره گر بودند زیر لب زمزمه می‌کردند

(السلام علیک یا ابا عبدالله و علی الارواح التي حلت بفنائک) در طول شب چندین بار این بحث به میان می‌آمد که چگونه می‌توانیم برویم کربلا یکی می‌گفت: می‌رویم سراغ سردار میرزاده از مسئولین مربوطه و از او خواهش می‌کنیم که در این مورد کمک مان کند، دیگری می‌گفت: این موضوع به طور رسمی نمی‌تواند تحقق یابد و زمانی که به پاسگاههای مرزی رسیدیم اگر با سردار باقر زاده برخورد کنیم او می‌تواند یاریمان کند. به هر حال با دلهایی لبریز از عشق به اباعبدالله ساعاتی را همه به استراحت پرداخته و با صدای مهماندار قطار جهت انجام فریضه نماز صبح از خواب بیدار شدند. قطار در ایستگاهی نزدیک اهواز توقف کرده بود وارد نمازخانه ایستگاه شدیم و نماز جماعت برگزار شد و دقایقی بعد به صدا درآمدن چرخهای قطار خبر از ترک ایستگاه می‌داد ساعت ۶/۲۵ دقیقه وارد ایستگاه اهواز شدیم. مدیر کل بسیجی اداره کل تعاون استان خوزستان به استقبالمان آمده بود. آری او میزبان عاشقان ابا عبدالله و زائران مشهد خوزستان بود. با استقبال گرم و صمیمانه او وارد محل اقامت شدیم و موضوعی که در این لحظات ما را خوشحال کرده بود این که قطار بدون تأخیر به اهواز رسیده بود و می‌توانستیم طبق برنامه از قبل پیش بینی شده عمل کنیم. پس از صرف صبحانه فرمانده بسیج اعلام کرد برادران جهت انجام اولین بخش برنامه آماده شوند لحظاتی بعد افراد ملبس به لباس بسیج و جهت عزیمت لحظه

شماری می‌کردند برادران بسیج اداره کل تعاون خوزستان افزون بر روحیه خونگرمی و مهمان نوازی خوزستانی، خود را میزبان مدیران بسیجی وزارت تعاون می‌دیدند و این موضوع برای آنها جنب و جوشی وصف‌ناپذیر در فراهم کردن وسائل سفر و تدارک برنامه‌های ما به وجود آورده بود. ساعت ۸/۵ صبح طبق برنامه قبلی از محل اداره کل تعاون خوزستان حرکت کردیم مقصد کجا بود؟ سفرمان و دیدارمان برای اولین بار با کدامین منطقه و با کدامین شهید متبرک میشد؟ خیابانهای شهر اهواز یکی پس از دیگری پشت سر گذارده شد پس از ساعتی حرکت در سمت راست جاده بنایی نسبتاً بزرگ به چشم می‌خورد از وضعیت ظاهری آن معلوم بود بنایی مذهبی و در ارتباط با آثار جنگ بنا گردیده آری دیدارمان از منطقه دهلاویه شروع و با یاد شهید بزرگوار دکتر مصطفی چمران و زیارت حسینی‌ای که در محل شهادت آن شهید بزرگوار بنا گردیده متبرک و شروع گردید به دیدار حسینیه رفتم در سالن اجتماعات حسینیه پای صحبت یکی از برادران باقیمانده از زمان جنگ که تاریخچه مصائب وارده از سوی بعثیان کافر را روایت می‌کرد نشستیم، از نمایشگاه عکسی که نمونه‌ای از رشادتهای شهید بزرگوار چمران و هم‌زمانش در گروه جنگهای نا منظم را در آن دوران اولیه جنگ که با دست خالی به مصاف تجهیزات زرهی و ماشینی دشمن رفته بودند را نشان می‌داد بازدید کردیم، به یاد شهیدان فاتحه خواندیم، یاد رشادتهای

شهید چمران را گرامی داشتیم. هنگام خروج از حسینیه دو رکعت نماز خواندیم، بر روی بام ساختمان و در محلی که به منظور خواندن دعا پیش بینی شده بود عکسی به یاد بود گرفتیم و لحظاتی بعد خاک دهلاویه را که روزگاری در جای جای آن خون شهیدی به زمین ریخته شده بود را ترک می‌کردیم. حالت روحی عجیبی برای همه ایجاد شده بود. پای در سرزمینی گذارده بودیم که هر منطقه آن یادآور خاطراتی بود، خاطراتی از مظلومیت شیعه، خاطراتی از کفر ستیزی شیعه، خاطراتی از پیروان ابا عبدالله الحسین علیه السلام، خاطراتی از فرزندان خمینی. در یک لحظه نگاهم متوجه افراد گروه گردید هر یک حالتی به خود گرفته بودند غالباً اشکهای ریخته شده به یاد شهیدان را از گونه خود پاک می‌کردند و زیر لب ذکر سلام به اباعبدالله را زمزمه می‌کردند. پس از طی مسافتی ناگهان تابلویی توجه همه را به خود جلب کرد، به شهر سوسنگرد خوش آمدید. شهری که زمانی به گونه‌ای ناجوانمردانه و غیر انسانی مورد تجاوز و تعدی دشمن بعثی قرار گرفته بود. تندیس‌های زیبا و پر از معنا و مفهوم آن که سمبل تعاون بر تیر و همکاری را در نظر همگان قرار داده بود در میدانی شهر به چشم می‌خورد (چند رزمنده مسلح به انواع سلاحهای سبک) به شهر بستان وارد شدیم. شهری که تقریباً تمام ساختمانهایش از نو ساخته شده بود و این موضوع یادآور این بود که چگونه زمانی دست آمریکای خونخوار و

اسرائیل جنایتکار از آستین صدام کافر به در آمده و قتل عام خونینی در آن منطقه بر جای گذارده بود. به راستی این همه شقاوت و قساوت چگونه توجیه خواهد شد؟ باشد که خون به ناحق ریخته شده، زنان و مردان بستانی و سوسنگردی دست انتقام طبیعت را به نابودی، استکبار جهانی وادارد و این گفته، امام راحل‌مان تحقق یابد که (اسلام، ابرقدرتها را به خاک مذلت، می‌نشانند). شهر بستان را ترک، می‌کردیم در حالی که بغض کینه، صدام و صدامیان و اربابان، مستکبرش بر عمق وجودمان رخنه کرده بود (شادی روح شهدا فاتحه مع الصلوة) صلوات و فاتحه خواندیم و حرکت کردیم، کربلای بعدی کجا بود؟ هر شهید کربلایی دارد و برای رسیدن به کربلایی، دیگر کیلومترها در بیابانهای، مسطح خوزستان راه پیمودیم تا به مکان مقدسی رسیدیم که زمانی رزمندگان اسلام این گلهای بوستان زهرا (س) به عشق رسیدن به کربلای فرزند زهرا و به جرم دفاع از ارزشهای والای اسلامی غافلگیرانه به دام دشمن بعثی گرفتار و شربت شیرین شهادت نوشیده و به صورت دسته جمعی مدفون شده بودند. آری گلزار شهدای هویزه بنای یاد بودی که در این مکان ساخته شده قبور شهدا را در بر گرفته و در دو سوی این بنا نمایشگاه عکسی از صحنه‌های به یاد ماندنی فداکاریهای رزمندگان اسلام ترتیب یافته بود. شاخص این گلزار و نمایشگاه عکس، شهید علم الهدا که اینثارگریهای او در دوران دفاع مقدس زیانزد همگان بود و خاطرات فراموش نشدنی را

به یاد می‌آورد. پس از بازدید از مجموعه و قرأت فاتحه و بازدید نمایشگاه زیارت عاشورا خواننده شد و سپس نماز جماعت ظهر و عصر به امامت یکی از افراد گروه برگزار گردید. ساعت حدود ۱۴/۵ را نشان می‌داد که فرمانده بسیج افراد گروه را در جهت عزیمت به منطقه طلائییه فرا می‌خواند. در راه رفتن به منطقه طلائییه صحبت از گروه تخصص و یافتن اجساد شهدا بود. به تدریج که به منطقه نزدیک می‌شدیم خاکریزها و بعضاً بقایای سنگرهای بتنی به جا مانده از زمان جنگ در اطراف جاده به چشم می‌خورد، صدها کیلومتر منطقه جنگی مسطح بدون هیچ گونه ناهمواری نشان از اینثار و فداکاری و زحمات طاقت فرسای چند ساله رزمندگان اسلام می‌داد. بعثیان کافر در شروع جنگ یک روزه تا نزدیکی اهواز آمده و صدها کیلومتر دشت خوزستان را اشغال کرده بودند و رزمندگان اسلام این سرزمین‌های اشغال شده را در مدت دو سه روزه در طول ۸ سال دفاع مقدس و تقدیم نمودن هزاران شهید عزیز و تحمل خسارات جبران ناپذیر آزاد کرده و دشمن بعثی را تا مرز اصلی به عقب راندند. در نزدیکی محل مورد نظر که محل استقرار بچه‌های گروه تخصص بود هنوز مناطقی به چشم می‌خورد که پاکسازی نشده بود و بعضاً موانع ایذائی که با کمکهای بی حد و حصر استکبار جهانی در اختیار سپاه صدام قرار گرفته بود تا مانع از حرکت سپاه اسلام و سربازان خمینی کبیر بشوند. بالاخره به محل مورد نظر

در فاصله چند کیلومتری مرز عراق رسیدیم. بنای حصیری که به شکل خیمه بزرگی ساخته شده بود و نمایشگاه عکسی بود از فعالیت بچه‌های گروه تخصص. در وسط این محوطه چند نمونه از بسته‌های اجساد شهدا درپارچه سفید و وسایل شخصی شهدا قرار داده شده بود. چهره نورانی چند نفر از این افراد که پس از ده سال از پایان جنگ مخلصانه در آن بیابان دورافتاده و در جهت یافتن اجساد شهدا فعالیت می‌کردند و با ترتیب دادن این نمایشگاه عکس سعی در نشان دادن عمق فجایع و ظلمی که بر سر امت مسلمان ایران آمده بود داشتند این محل که با همت گروهی از سربازان امام زمان ترتیب یافته بود محلی برای بازدید گروه‌هایی بود که از مناطق جنگی بازدید می‌کردند. قبل از ما دو اتوبوس و بعد از ما نیز چند اتوبوس دیگر از زائران کربلای خوزستان برای بازدید و زیارت این محل آمد بودند. صحبت از سردار باقرزاده بود، کسی که فرماندهی این فعالیت‌ها را به عهده داشت. متأسفانه سردار به دلیل تشرف به کربلا در منطقه نبود که با او دیداری داشته باشیم. یکی از افراد می‌گفت: سردار باقر زاده به چنان معنویتی رسیده که نگاه کردن به او چهره شهید را در ذهن تداعی می‌نماید. یکی از بچه‌های گروه تخصص برایمان توضیحاتی داد و از فعالیت‌هایشان گفت (هنوز مناطقی هست که اجساد شهدایمان در آن جا باقی مانده، لکن اجازه نداریم و نمی‌توانیم به آن جا برویم. شهید آقا مهدی باکری از جمله این افراد است.)

برایمان فیلمی نشان داد. مادری که در نمایشگاه وسایل شهدا پوتین مربوط به فرزند شهید خود را شناخته بود و می‌خواست بقایای جسد مطهر فرزند شهید خود را ببیند. هنگامی که بسته مربوط به بقایای جسد مطهر شهید را در بغل گرفته بودو با لهجه آنری مسی گفت: باشوادولانوم، باشوادولانوم، یعنی دور سرت بگردم. همسر شهیدی در زمان مواجهه با باقیمانده جسد مطهر شوهر شهیدش در حالی که به بوسیدن استخوانها پرداخته بود چیزی را در لابسای استخوانها جستجو می‌کرد و زمانیکه به دندان باقیمانده از شهیدش برخورد نمود آن را که بعداً گفته شد وسیله شناسایی شهیدش بوده را برداشت و با اشتیاقی وصف ناپذیر بوسید. خدا این همه عظمت، این همه پایداری و مقاومت، این همه فداکاری و اینثار با چه انگیزه‌ای است، نمی‌تواند چیزی جز عشق به الله و احوای مکتب سرخ علوی باشد. به راستی آن معلم و رهبر فرزانه به خوبی توانسته است چراغ هدایت و رستگاری را به دست فرزندان خود داده و پس از گذشت نزدیک به چهارده قرن فرهنگ عاشورا را احیاء نماید. توضیحات برادر مسئول گروه تخصص را شنیدیم، فیلم را دیدیم، نمایشگاه بازدید کردیم، با دیدن فیلم نمونه‌های اجساد شهدا زیارت عاشورا و نماز زیارت خواندیم و پس از آن از ماکت صحنه‌های جنگ و ماکت مکانهای مقدس مربوط به مدینه منوره که به همت



سردار باقرزاده ساخته شده بود بازدید کردیم، در چند متری محل عبورمان تابلوهای کوچکی که میادین مین را نشان می‌داد به چشم می‌خورد. ولی به غروب آفتاب نزدیک می‌شدیم زمان مراجعت بود. خودرو چند متری بیشتر حرکت نکرده بود که یکی از افسراد گروه در خواست توقف خودرو را نمود. پیاده شد و چند لحظه بعد زمانی که به خودرو بازگشت مقداری خاک با خود به همراه آورده بود، خاک برای چی؟ مگر خاک در زندگی روزمره ما مورد مصرفی دارد؟ آن هم به میزان حدود یک مشت، آری مصرف دارد، مصرف تبرک، پیروان مکتبی که شهادت و ایثار را راه و رمز سعادت می‌دانند توسل به ائمه معصومین و اولیاء و انبیاء و تبرک یافتن از متعلقات آنها را وسیله‌ای جهت برقراری ارتباط خود با آنها می‌دانند به گونه‌ای که خاک طلائی را که روزگاری خون هزاران شهید بر آن ریخته شده و جای پای هزاران رزمنده فی سبیل... بوده است را نیز مقدس می‌دانند و برای تبرک و تیمن آن را با خود همراه می‌برد. سرانجام بدین گونه روز اول بازدید پایان می‌یافت و ساعت حدود ۱۰ شب به محل اقامت رسیدیم. صرف شام و استراحت.

صبح روز دوم بازدید را در شرایطی که لحظات فراموش نشدنی روز قبل همراهمان بود شروع کردیم، برنامه روز دوم بازدید از شهرهای خرمشهر و آبادان بود. در طول راه برادرانی که در عملیات بیت المقدس شرکت داشتند خاطرات آن روزگاران را با

تشریح مواضع عملیات که هنوز بقایای خاکریزهای آن به چشم می‌خورد بازگو می‌کردند. ساعتی بعد با عبور از دو ایستگاه بازرسی به منطقه شلمچه رسیدیم (ای شلمچه‌ای شهیدان - آمدم با چشم گریان آمدم بهر دیدار یاران - ای حسین ای حسین ای حسین جان) و این سرودی بود که دست جمعی خواندیم و به یاد شهیدان سینه زنان تا جایگاه شهداء رفتیم. جایگاه مخصوص شهداء شلمچه جعبه شیشه‌ای بزرگی بود که لوازم شخصی، کلاه و وسایل رزمندگان و شهداء در آن به نمایش گذاشته شده بود. منطقه شلمچه نزدیکترین فاصله تا مرز

عراق است. پاسگاه مرزی ایران و عراق در فاصله چند صد متری بعد از آن پاسگاه مرزی عراق به چشم می‌خورد. کاروانی حدود ۱۰۰۰ نفر از خانواده جانبازان و شهداء نیز به دیدار منطقه شلمچه و زیارت شهدای شلمچه آمده بودند. زیارت و نماز زیارت خواندیم. به سمت شهر خرمشهر حرکت کردیم. شهری که خاطرات ۴۵ روز مقاومت آن در مقابل دشمن بعضی و ۲۱ ماه اسارت و اشغال آن توسط بعثیان کافر هنوز از یادها نرفته است.

گشتی در بندر خرمشهر زدیم و به سمت موزه شهدا حرکت کردیم (ممد نبودی ببینی شهر آزاد گشته

- خون یارانت...) و این سرودی بود که از داخل مینی بوس حامل گروه به گوش می‌رسید. ساختمانهای تازه بنا گشته در کنار خرابیهایی که هنوز ترمیم نشده بود به اضافه درختان نخلی که از قد نصفه شده بود در نگاهمان و یاد مقاومت‌های کوچکی که رزمندگان خرمشهری در وجودمان حالتی وصف‌ناپذیر ایجاد کرده بود. در مقابل ساختمانی بزرگ که موزه شهدا نامیده می‌شد پیاده شدیم. ساختمانی با دو نوع بنا، بنایی قدیمی و بعضاً خراب شده از گلوله‌های توپ دشمن و بنایی جدید با نمایی جدید که در سالهای اخیر ساخته شده بود. وارد

ساختمان شدید، فیلمی کوتاه از دوران مقاومت خرمشهر و صحنه هایی از آزاد سازی آن نمایش دادند و سپس راهنما به شرح تصاویر و صحنه های به نمایش گذاشته شده پرداخت. ساختمانی بود چند طبقه که در زمان قبل از انقلاب ساخته شده و مقر فعالیت های صنعت نفت بوده است. در هر طبقه چندین اتاق و سالن و راهرو که مستندترین آثار جنگ در آن به نمایش گذارده شده بود. دیواری که با گلوله توپ سوراخ شده بود و این خرابی را به همان ترتیب و نصب شیشه در اطراف و روی آن حفظ کرده بودند. صحنه ای از خانه ها و مغازه های مردم که ویران شده بود به صورت ماکت و در جای جای این موزه با همان لوازم و وسائل ایجاد کرده بودند. در یک غرفه پوتین های شهداء و در غرفه دیگر کلاه های تسیرخورده و سوراخ شده رزمندگان و در غرفه ای دیگر لوازم غواصی رزمندگان عملیات آبی به چشم می خورد. در یکی از اتاق های ساختمان که در زمان جنگ سنگرو مرکز عملیاتی رزمندگان اسلام بوده همان وضعیت را ایجاد و حفظ کرده بودند. کیسه های شن اطراف سنگر، چراغ فانوس آویزان شده به سقف سنگر، فانسف و قمقمه و پوتین رزمندگان به طرز خیلی طبیعی یادآور صحنه های مبارزه دلوران سپاه اسلام بود، صحنه ای که به طرز عجیبی دلمان را به درد آورده بود دست خط سربازان عراقی بود که در چند جای راهروهای ساختمان در مدت اشغال ساختمان نوشته بودند و مسئولین موزه این نوشته ها را به

همان صورت حفظ کرده بودند و این نوشته ها نشانه بارز و مستندی بود از اشغال خاک ماوشهر خونین ما خرمشهر. عده ای از افراد گروه نماز ظهر و عصر را در سنگر واقع در موزه به جای آوردند و پس از پایان بازدید جهت صرف نهار رفتیم و در ساعاتی حوالی ۱۴/۵ همه یادآوری می کردند که دیدار از مسجد جامع خرمشهر دیر نشود. بالاخره ساعت ۱۵ در مقابل مسجد جامع خرمشهر از مینی بوس پیاده شدیم. بنائی استوار همچون عزم محکم و آهنین شهداء و رزمندگان، بنائی که زمانی مرکز تجمع رزمندگان بود، بنایی که هنوز در جای جای آن محل اصابت گلوله تسیر بارهای دشمن به چشم می خورد. وارد شبستان مسجد شدید، یکی از فرشهای وسط شبستان بر چیده شده بود، نزدیک رفتیم، روی زمین با خط قرمز نوشته بودند محل شهادت جمعی از رزمندگان اسلام در زمان حمله بعثیان کافر. در این مکان نماز خواندیم، دعا کردیم، (خدایا به شفاعت این شهیدان ما را نیز بیامرز، خدایا به ما توفیق عنایت فرما که روز قیامت شرمنده این شهیدان نباشیم. خدایا چه مسئولیت سنگینی به عهده ماست، خدایا چه کنیم که شرمنده خانواده شهدا نباشیم. خدایا ما را عنایتی فرما در زندگیمان در کنار و مسئولیت روزانه مان و در برخورد با ولی نعمتان همانها که فرزندان و پدران و مادران، شوهرانشان در طول ۸ سال دفاع مقدس درگرمای ۵۰ و چند درجه خوزستان جنگیدند و مقاومت

کردند به گونه ای رفتار کنیم که مورد رضای تو باشد.) به پایان روز نزدیک می شدیم و برنامه بعدی دیدار از آبادان و ملاقات با حضرت آیت الله جمی امام جمعه محترم آبادان بود که متأسفانه این دیدار انجام نشد. فقط نماز مغرب و عشا را در مسجدی در شهر آبادان خواندیم و به سمت اهواز حرکت کردیم. دقیقی بعد در حالی که سیاهی شب همه جا را فرا گرفته بود و خودرو حامل افراد گروه جاده خرمشهر - اهواز را می پیمود و فرمانده بسیج به مداحی پرداخته بود. او مداحی کرد، نوحه خواندیم (کجا ندیم ای شهیدان خدایی - بلا جویان دشت نینوایی. کجا یید ای سبکیبالان عاشق - پرندتر زمرغان هوایی...) سینه زدیم و چون مصداق با شب جمعه بود دعای کمیل خواندیم. فضای داخل مینی بوس حالت خاصی پیدا کرده بود، فضا تاریک، افراد در حال گریه، به پایان دعای کمیل رسیده بودیم که مینی بوس به گلزار شهدای اهواز رسید. از داخل مینی بوس فاتحه خواندیم و به سمت مقصد بعدی حرکت کردیم. ساعت حدود ۹/۳۰ شب بود و قرار بود افراد گروه شام را به اتفاق سردار میرزاده فرمانده سپاه خوزستان صرف نمایند. پس از این که لحظاتی را با میهمانان گذراندیم خداحافظی و حرکت به سوی محل اقامت. روز سوم در شرایطی شروع شد که تازه حال و هوای معنوی برای همه ایجاد شده بود. افراد گروه همانند تشنگانی که هر چه بیشتر می نوشند بیشتر احساس نیاز می کنند غافل از این بودند که

به پایان سفر نزدیک می شدیم و چند ساعتی بیشتر امکان حضور در خطه لاله خیز خوزستان و تجدید دیدار با آن مناطق و تجدید میثاق با شهیدان نبود. پس از صرف صبحانه حرکت کردیم. این بار نوبت به مناطق شمالی اهواز رسیده بود. دیدار از پادگان دو کوه، زیارت شهر شوش و آرامگاه دانیال نبی و شهر مقاوم و استوار دزفول.

برنامه به ترتیبی که پیش بینی شده بود شروع شد. ساعت حوالی ۱۰/۳۰ صبح بود که به شهر شوش رسیدیم. زیارت آرامگاه حضرت دانیال و قلعه شوش. بر بام قلعه مناطق وسیعی که در زمان جنگ مورد تعرض دشمن قرار گرفته بود و با رشادتها و دلاوریهای رزمندگان اسلام مجدداً به خاک میهن اسلامیمان ملحق شده بود تشریح و نشان داده شد. سپس به قصد دیدار از پادگان دو کوه حرکت کردیم، محلی که در طول سالهای جنگ پذیرای صدها هزار رزمنده سپاهی و ارتشی و بسیجی بود. رزمندگانی که مدتی را در خطوط مقدم جبهه می گذراندند برای تجدید قوا به پشت جبهه انتقال و در این محل چند روزی را تا مرحله بعدی عملیات می گذراندند. در طول راه از مداحی برادران همراه فیض بردیم. نوحه خوانی و عزاداری، ساعت حوالی ۱۲ بود که مینی بوس جلوی درب ورودی پادگان توقف کرد. مجوز ورود گرفته شد و وارد پادگان شدیم. ساختمانهای ۵ - ۶ طبقه هنوز محل استقرار تیپها و لشکرها که بر سر در هر ساختمان نوشته شده بود باقی و مشخص

بود هر کس به سمنی اشاره می‌کرد و محلی رانشان می‌داد (دفتر فرماندهی، گردان کمیل، گردان مالک اشتر، گردان مقدار و...) بالاخره مینی بوس مقابل ساختمانی یک طبقه توقف کرد. ساختمانی با فضایی به وسعت بیش از هزار متر. اینجا کجاست؟ حسینیه حاج همت. همان جایی که اکثر شهدایمان در آن نماز خوانده، دعای کمیل خواندند، گریه و زاری کردند و از این دعاها و گریه و زاریها نیرو گرفتند و به جنگ دشمن غدار شتافتند و در نتیجه جنگ را به نفع ایران اسلامی رقم زدند. از آن جا که آن روز مصاف با ۲۸ ذی‌الحجه یعنی دو روزه به ماه محرم مانده بود، چند تن از بچه‌های سپاهی مشغول سیاه پوش کردن حسینیه بودند و تدارک برگزاری مراسم در ماه محرم و ایام سوگواری ابا عبا... را می‌دیدند. سؤال کردیم مگر چند

نفر در پادگان ساکن‌اند که شما حسینیه را آماده می‌کنید؟ گفتند: ساکنین پادگان زیاد نیستند حسینیه را برای ورود کاروانها نیکیه جهت عزاداری به این محل می‌آیند آماده می‌کنیم. معلوم شد هنوز عده زیادی از مردم خصوصاً خانواده شهدا، رزمندگان، جانبازان، اسرا و... با یاد و خاطره شهیدان و فداکاریهای رزمندگانشان زندگی می‌کنند و از آنها نیرو می‌گیرند. پس از خواندن دعا و صرف نهار و نماز جماعت در حسینیه به قصد مراجعت حرکت کردیم. هنگام عبور از پلی که بر روی راه آهن در کنار پادگان ایجاد شده بود، یکی از افراد گروه (برای شادی ارواح طیبه رزمندگان شهیدی که هنگام پیاده شدن از قطار در این محل مورد اصابت بمباران هوایی دشمن قرار گرفتند فاتحه مع الصلوة) اللهم صلی علی محمد و آل محمد... آری مقصد

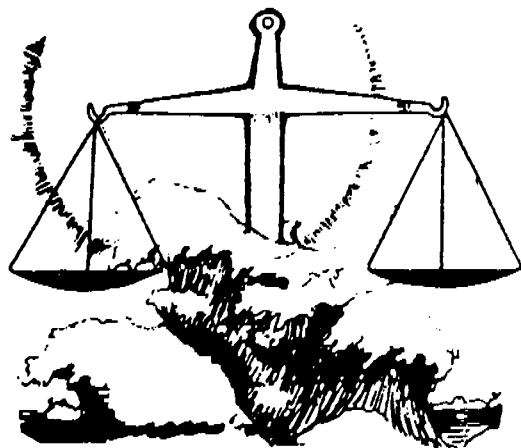
بعیدمان دزفول بود لکن متأسفانه به علت ضیق وقت صرفاً توفیق حضور در گلزار شهدای دزفول و آرامگاه یکی از امام زادگان را یافتیم. پس فاتحه زیارت خواندیم و به سمت اهواز حرکت کردیم. ساعت حدود ۵/۵ بعداز ظهر در محل مهمانسرای اداره کل تعاون همه مشغول تعویض لباس و بستن ساک مسافرت خود بودند. لباسهای بسیجی متبرک شده به خاک کربلاهای خوزستان به همراه یک دنیا معنویت کوله بار هر یک از افراد را در این مسافرت ارزشمند تشکیل می‌داد. ارزشمند از آن جهت که متحول شده بودیم احساس خوبی داشتیم.

خدایا این تحول و تغییر را در ما زنده نگاهدار. خدایا به ما توفیق خدمت خالصانه به این مردم خوب و با وفا عنایت فرما، توفیق خدمت به کسانی که حسین زماشتان را تنها نگذاشتند، خدمت به کسانی که

بارها و بارها ثابت کرده‌اند که در همه صحنه‌ها ایستاده‌اند و آماده‌اند تا به ندای رهبرشان لبیک گویند. ساعت ۱۸ بود. سالن فرودگاه اهواز، هنگام خداحافظی با مدیر و چند نفر از همکاران بسیجی اداره کل تعاون خوزستان. به راستی در این مدت سه روز این عزیزان زحمت زیادی کشیدند تا ما بتوانیم بیشترین استفاده را از این مسافرت و دیدار ببریم اجرشان با ابا عبا... الحسین. حداقل کاری که می‌توانستیم انجام بدهیم صورتشان را به پاس زحماتشان بوسیدیم، دستشان را فشردیم و خداحافظی. دقایقی بعد داخل هواپیما و پایان مسافرت.

مطمئناً هیچ یک از ما این سفر زیارتی را فراموش نخواهد کرد. هیچگاه، هیچ وقت.....





پرسش و پاسخ حقوقی

از: سید یوسف اسماعیل صفوی

اصول استنباطات حقوقی، نظر مغایری دارند دعوت و تقاضا می‌شود، نظرات مستدل خود را طی مرقومه‌ای به دفتر مجله تعاون - مبحث پرسش و پاسخ حقوقی - ارسال فرمایند تا با درج آنها موجبات آگاهی بیشتر خوانندگان، کارشناسان و دست اندرکاران تعاونی فراهم شده و در صورت امکان، به نظر واحدی، ولو مغایر با پاسخ زیر، بلحاظ برخورداری از استحکام و اعتبار بیشتر مبانی و دلایلی که مورد استناد قرار خواهد گرفت، اطلاع و دسترسی یابیم. اینک بر پایه ادله قانونی مذکور در ذیل، به اعلام نظر در مورد پرسش آقای رضوی مبادرت می‌شود:

اولاً در ماده ۲۹۹ لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت، مصوب اسفند ماه ۱۳۴۷ هجری شمسی چنین تعیین تکلیف گردیده است:

«ماده ۲۹۹ - آن قسمت از مقررات قانون تجارت مصوب اردیبهشت ماه ۱۳۱۱ که ناظر بر سایر انواع شرکتهای تجاری می‌باشد، نسبت به آن شرکتهای به قوت خود باقی است.»

با توضیح این که اصلاحیه مصوب ۱۳۴۷ قانون تجارت، اصولاً راجع به شرکتهای سهامی و تفکیک این نوع شرکت به دو نوع شرکت سهامی عام و شرکت سهامی خاص و تبیین وجوه اشتراک و افتراق بین آنها می‌باشد و به شرح تبصره ماده ۴ آن (که متن ماده اختصاص به تعریف هر یک از دو نوع شرکت مزبور دارد) شرکتهای سهامی عام یا خاص، مکلف شده‌اند بر حسب نوع شرکت، عبارت «شرکت سهامی عام» یا «شرکت سهامی خاص» را بدون فاصله و قبل یا بعد از نام شرکت، در کلیه اوراق، اطلاعیه‌ها و آگهی‌های شرکت، به طور خوانا قید نمایند. در همین جا لازم می‌داند یادآوری نماید که در مقررات مربوط به انواعی از شرکتهای تجاری مصوب ۱۳۱۱ موادی که دلالت صریح یا ضمنی بر لزوم انتخاب بازرس در آنها نماید، دیده نشد.

حتی در آخرین نوع از شرکتهای تجاری مذکور در قانون سال ۱۳۱۱ که تحت عنوان «شرکتهای تعاونی تولید و مصرف» در پنج ماده قید شده است (مقررات اخیرالذکر در مقاطع زمانی در سالهای ۱۳۲۲ و ۱۳۲۴ و ۱۳۵۰ و ۱۳۷۰ بر اساس قوانین مصوب به تدریج در جهت منفعک شدن تعاونیها از قانون تجارت، دستخوش تغییر گردیده، تا حدی که در قانون شرکتهای تعاونی مصوب خرداد ماه ۱۳۵۰ و اصلاحیه‌های آن، صرفاً بخشی از امور مربوط به تصفیه شرکتهای تعاونی

پرسش:

آقای سید محسن رضوی بازرس یک شرکت تعاونی تولیدی، با اشاره به این که اکثر اعضای ۷ نفره شرکت با یکدیگر قرابت نسبی یا سببی دارند، اضافه کرده است که اخیراً مدیر عامل شرکت با استناد به بند ۳ ماده ۱۴۷ قانون تجارت مبنی بر این که اقربا سببی و نسبی مدیران و مدیر عامل تا درجه سوم از طبقه اول و دوم نمی‌توانند به سمت بازرسی شرکت سهامی انتخاب شوند، اعلام داشته که مشارالیه به لحاظ داشتن نسبت برادری با یکی از اعضای هیأت مدیره، نمی‌تواند در سمت بازرسی شرکت تعاونی، انجام وظیفه نماید و خواستار استعفای وی از سمت بازرسی شده است. ایشان درباره شمول یا عدم شمول ممنوعیت مذکور در مورد شرکتهای تعاونی، خواستار اظهار نظر حقوقی شده‌اند.

○ پاسخ:

نظر به این که پرسش مزبور، به نحوی مشابه در تعداد کثیری از تعاونیها مطرح است و از طرفی صاحب نظران و کارشناسان حقوقی و اساتید محترم با اقامه دلایلی، نظرات کاملاً متفاوتی در این باره ابراز می‌دارند، لذا بدین وسیله ضمن پاسخگویی به مورد سؤال و دلایل مؤید آن، از قضاوت، اساتید و حقوقدانان فاضل کشورمان که بر مبنای موازین قانونی و

منحله به مقررات راجع به تصفیه از لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷ احاله و کلیه قوانین و مقررات مغایر با قانون شرکتهای تعاونی مزبور ملغی شده است و به تبع آن، پنج ماده مربوط به شرکتهای تعاونی تولید و مصرف در قانون تجارت سال ۱۳۱۱ و نیز مواد مغایر دیگر در سایر قوانین که در ارتباط مستقیم یا غیر مستقیم با تعاونیها بوده‌اند. از جمله برخی از مواد راجع به مالیاتها و معافیت‌های مالیاتی مقرر در قانون مالیاتهای مستقیم در مورد تعاونیها، به لحاظ مغایرت با موادی از قانون شرکتهای تعاونی، نسخ شده است. معهداً تنظیم کنندگان قانون تجارت یا مجموعه قوانین تجاری علی‌رغم نسخ پنج ماده مربوط به شرکتهای تعاونی در قانون تجارت سال ۱۳۱۱ به تصور اعتبار آنها، هنوز هم از حذف مواد یاد شده از قانون تجارت خودداری نموده و در نتیجه قضاوت دادگاهها را در تشخیص صحیح و اصدار رأی و اساتید دانشکده‌های حقوق را در تدریس مباحث تجاری و تعاونی دچار اشتباه و خط می‌سازند. این موضوع مورد تصریح واقع گردیده که:

«شرکتهای تعاونی ممکن است مطابق اصول شرکت سهامی یا بر طبق مقررات مخصوصی که با تراضی شرکاء ترتیب داده شده باشد، تشکیل بشود ولی در هر حال مواد ۲۲ و ۲۳ لازم‌الرعایه است.»

لزوماً متذکر می‌شود که ماده قانونی مذکور نیز با تصویب قوانین متعدد و متأخر تعاونی از اعتبار ساقط گردیده و در هر حال با شرح و توضیح مواد قانونی فوق‌الذکر نکات زیر قویاً استنباط و بلکه استنتاج می‌شود که:

۱- شرکتهای تعاونی نه شرکتهای سهامی عام هستند و نه شرکت سهامی خاص. زیرا در هیچ یک از قوانین تعاونی از گذشته تا به حال، هیچگاه تعاونیها رسماً و قانوناً به انواع خاص و عام تقسیم بندی نشده‌اند و به همین دلیل و دلایل بسیار دیگر نمی‌توان تعاونیها را مشمول مقررات مشترک یا متفاوت شرکتهای سهامی عام یا خاص موضوع لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷ دانست مگر در مواردی که قانون بخش تعاونی مصوب ۱۳۷۰ و اصلاحیه آن و آئین‌نامه اجرایی این قانون اعتبار آنها را به رسمیت شناخته است.

۲- تجویز قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱ به این که با تراضی شرکاء می‌توان شرکتهای تعاونی را مطابق با اصول شرکتهای

سهامی یا طبق مقررات خاص تشکیل داد، علی‌رغم عدم اعتبار این ماده در حال حاضر، دلیل واضحی بر عدم ضرورت رعایت مقررات شرکتهای سهامی در تشکیل شرکتهای تعاونی، از همان زمان تصویب قانون مزبور است. بطریق اولی مقررات متفاوت قانون بخش تعاونی با شرکتهای سهامی عام و خاص، اساساً مانع از آن می‌شود که در موارد سکوت قانون تعاون نیز، در حالی که قوانین سابق تعاونی در چنین مواردی تعیین تکلیف کرده‌اند، به مقررات شرکتهای سهامی از لایحه اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷ استفاده نمود.

۳- هیچ یک از تعاریفی که برای شرکتهای سهامی خاص و عام در لایحه قانونی مربوط شده است، با تعریف شرکتهای تعاونی در قوانین مصوب سالهای ۱۳۵۰ به بعد مطابقت ندارد. وجود تفاوت‌های اساسی در این زمینه و سایر موارد، تعاونیها را از شمول شرکتهای سهامی عام و خاص و مقررات مربوط به آنها خارج می‌سازد.

به تبع نسخ پنج ماده قانون تجارت در مورد شرکتهای تعاونی تولید و مصرف، رعایت مواد ۲۲ و ۲۳ قانون مزبور که در یکی از مواد پنجگانه منسوخه مورد تصریح قرار گرفته، منتفی می‌باشد.

۵- شرکتهای تعاونی، گرچه سرمایه آنها بر خلاف تعریفی که از سرمایه در ماده ۱۶ قانون بخش تعاونی شده است، بر اساس قوانین سابق تعاونی همچنان به سهام تقسیم می‌گردد، تابع قانون خاص خود می‌باشند و شرایط سلبی که در لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب سال ۱۳۴۷ برای بازرسان شرکتهای سهامی موضوع قانون اخیر، تعیین شده است، با توجه به دلایل مذکور در بند یک این پاسخ مبنی بر این که شرکتهای تعاونی هیچ یک از دو نوع شرکت سهامی عام و خاص نیستند، مشمول تعاونیها نمی‌شود.

ضمن آن که در ماده ۲۸ قانون بخش تعاونی شرایط مشخص و یکسانی برای انتخاب اعضای هیأت مدیره، مدیر عامل و بازرسان قید گردیده و قائل شدن به شرایطی زائد بر آن چه که در قانون بخش تعاونی برای انتخاب شدن به سمت بازرسی مقرر شده، بدون ذکر نام از تعاونیها در قوانین مذکور یا فقدان ارتباط موضوعی با تعاون، نمی‌تواند مبنای صحیح و قابل قبولی داشته باشد خاصه آن که در ماده ۷۱ قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون ملغی شده است.

در عین حال باید توجه داشت در مواردی که در قوانین دیگر در ارتباط با شرکتهای تعاونی حکم خاصی، صریحاً تعیین شده و تناقض و تعارضی با قانون بخش تعاونی نداشته باشند. لازم الرعایه هستند. کما این که در قانون نظام صنفی و آئین نامه آن، افراد فاقد پروانه کسب از عضویت در تعاونیهای صنفی منع شده‌اند یا در قانون خدمت و وظیفه عمومی، ارائه مدرک از اداره کل و وظیفه عمومی دال بر تعیین تکلیف مشمولیت متقاضیان برای انجام بسیاری از امور از جمله عضویت اشخاص حقیقی در تعاونیها ضروری شناخته شده و فقدان چنین شرایطی در افراد از مصادیق ممنوعیت قانونی موضوع بند ۲ ماده ۹ قانون بخش تعاونی برای عضویت متقاضیان در شرکتهای تعاونی و از موارد ممنوعیت قانونی مقرر در بند ۴ ماده ۳۸ قانون برای عضویت در هیأت مدیره و نیز انتخاب شدن به سمت مدیرعامل و بازرسی تعاونیها (در صورتی که عضو تعاونی باشند) محسوب می‌شود.

بنا به دلایل مذکور، شرایط سلبی مقید در بند ۳ ماده ۱۴۷ لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب سال ۱۳۴۷ دایر بر این که نزدیکان سنبی و نسبی مدیران و مدیر عامل تا درجه سوم از طبقه اول و دوم نمی‌توانند به سمت بازرس شرکت سهامی انتخاب شوند، در ارتباط با تعاونیها اعتباری نداشته و مانع از انتخاب چنین افرادی به سمت بازرسی شرکت‌های تعاونی در مجامع عمومی نمی‌شود.

□ پرسش:

مدیران یک شرکت تعاونی مسکن تأمین کننده نیاز اعضای از نوع توزیعی با مراجعه حضوری و اعلام این که با رعایت مقررات زمین شهری توانسته‌اند برای گروهی از اعضای داوطلب براساس اطلاعیه‌های صادره شرکت و منتشره در روزنامه‌های کثیرالانتشار، دو واحد مسکونی احداث و تحویل اعضا دهند، این پرسش را طرح کرده‌اند که آیا اقدام مدیران شرکت در تهیه قطعات زمین‌ها و ساخت و احداث و تحویل دو واحد مسکونی به اعضای سرمایه گذار در خرید زمین و ایجاد واحدهای مسکونی، مغایرتی با قوانین موضوعه تعاونی در مورد شرکتهای تعاونی مسکن دارد یا نه؟ خواستار پاسخ شده‌اند.

○ پاسخ:

صرف نظر از ماهیت موضوع که در تخصیص زمین و یا احداث واحدهای مسکونی و واگذاری دو واحد از آنها به

اعضای سرمایه گذار و مشارکت کننده در خرید زمین و پرداخت وجوه مربوط به احداث دو واحد مسکونی در یک یا دو پروژه از چند پروژه ساختمانی شرکت و سایر موارد مرتبط با موضوع، تخلفی واقع شده یا نه و آیا در تخصیص زمین و جلب اعضا برای مشارکت در ساخت واحدهای مسکونی، تبعیض و یا تضییع حقی از سایر اعضا به هنگام اعلام آمادگی شرکت برای قبول داوطلب از میان اعضا و واریز وجه از سوی آنان به حساب تعاونی برای خرید زمین و سرمایه گذاری در ساخت واحدهای مسکونی در مهلت‌های تعیین شده، به عمل آمده یا نه، صرف ساخت و واگذاری دو واحد مسکونی به اعضا در صورتی که اساسنامه و آئین نامه‌های داخلی و مصوبات مجامع عمومی اقدام مزبور را منع نکرده باشد، بنا به دلایل زیر: در بند یک از ماده ۳ اساسنامه شرکتهای تعاونی مسکن تأمین کننده نیاز اعضا، تهیه زمین و احداث واحدهای مسکونی و واگذاری آنها به اعضا به عنوان یکی از فعالیت‌های اساسی و مستمر تعاونیهای مسکن در مدتی که در ماده مربوط از اساسنامه، تعیین شده است.

۲- نامحدود بودن مدت فعالیت شرکت در صورتیکه در اساسنامه ذکر شده باشد، دلیل بر استمرار فعالیت شرکت در تهیه زمین و ساخت واحدهای مسکونی و واگذاری آنها به اعضا می‌باشد لیکن عملیات پیش بینی شده در ماده ۳ اساسنامه برای غیر اعضا ممنوع است.

۳- واگذاری بیش از یک واحد مسکونی به اعضا به شرط رعایت ضوابط مربوط و عدم ممنوعیت مصرح در اساسنامه آئین نامه اجرائی تبصره ۳ ماده ۳ اساسنامه و مصوبه مجمع عمومی عادی منع قانونی ندارد.

۴- در حالی که شرکتهای تعاونی مسکن تولیدی (انبوه سازان) مجاز هستند در صورت تأمین زمین از منابع آزاد و احداث واحدهای مسکونی، به هر فرد متقاضی خرید مسکن، بر اساس مزایده یا هر روش پیش بینی شده دیگری، بدون سرمایه گذاری قبلی آنان، هر تعداد واحد مسکونی که استطاعت خرید آنها را داشته باشد، قابل واگذاری است، دلیل موجهی مبنی بر این که تعاونیهای مسکن توزیعی نتوانند با رعایت ضوابط و مقررات موضوعه بیش از یک واحد مسکونی برای اعضای سرمایه گذار تأمین نمایند، وجود ندارد. ضمن آن که در مقررات قانونی نیز چنین ممنوعیتی پیش بینی نشده است.

۵- سلب حقوق مکتسبه اعضائی که بدون وجود ممنوعیت

قانونی، و به شرط رعایت ضوابط و مقررات، برای دو یا چند واحد مسکونی سرمایه گذاری کرده‌اند، در صورتی که موجبات اضرار اعضای دیگری را که حاضر و مایل به سرمایه گذاری در خرید زمین و احداث واحدهای مسکونی بوده و حقوق آنان مورد تضییع از سوی مدیران شرکت قرار نگرفته باشد، وجهه قانونی و شرعی نمی‌تواند داشته باشد.

چنانچه مدیران شرکت مرتکب تخلف و یا تخلفاتی در تخصیص زمین بین اعضا و احداث واحدهای مسکونی برای آنان نشده باشند، از هر اتهامی مبری بوده و نمی‌توان آنان را من باب ساخت و واگذاری دو یا چند واحد مسکونی مجاز از

لحاظ مقررات عمومی کشور و قانون زمین شهری تحت پیگرد قرار داد.

در شرایطی که کمبود شدید مسکن یکی از معضلات پیچیده و اساسی دولت و مردم است، احداث واحدهای مسکونی هر چه بیشتر و واگذاری دو یا چند واحد مسکونی به اعضای که به موقع ثبت نام کرده و وجوه لازم برای سرمایه گذاری در ساخت واحدهای در دست احداث را تأمین و پرداخت نموده باشند، گامی ارزنده در جهت کمک به رفع معضل کمبود مسکن در کشور محسوب شده و به شرط رعایت حقوق تمامی اعضا و قائل نشدن به تبعیض و اعمال خلاف دیگر فعالیتی موجه و قابل تقدیر خواهد بود.

بقیه از صفحه ۵۹

که سلامت محیط زیست را به خطر اندازد اجتناب ورزند.

شرکتهای تعاونی تولید صنایع دستی به سهم خود بهینه و نوسازی ابزار ماشین آلات، تبدیل سوخت مصرفی به گاز در صورت امکان، دفع بهداشتی پساب و فاضلاب کارگاهها، نصب فیلترهای تصفیه هوا بر روی دودکشها، تنظیم اصولی و به موقع ماشین آلات و وسائل نقلیه دودزا، خودداری از قطع درختان و توسعه فضای سبز کارگاهی، بهره‌گیری از دانش فنی پیشرفته و ارائه آموزش‌های زیست محیطی به زبان ساده و گویا به اعضا از طریق برقراری رابطه با سازمان‌های مسئول، می‌توانند در حفظ سلامت آب و هوا و خاک، بسیار مفید و مؤثر باشند و به صورت الگو و نمونه‌ای برای صنایع و نیز مردمانی که شاهد و ناظر فعالیت‌هایشان هستند، در آیند.

دکتر صلاح الدین محلاتی، استادیار گروه جغرافیایی دانشگاه شهید بهشتی نیز جدا از عواملی که برای تخریب محیط زیست ذکر می‌کند، عوامل دیگری را در این امر دخیل می‌داند و می‌گوید: تباهی و ویرانی محیط زیست قبل از آن که مولود

جمعیت اضافی و توسعه ماشینیسیم و به قول عده‌ای، پیشرفت علم باشد، از انحطاط اخلاقی، خودخواهی، عدم رعایت حرمت دیگران، نپذیرفتن مسئولیت در قبال سایر عناصر هستی و عشق و اشتیهای سیری ناپذیر تسلط و تحمیل بر سایرین ناشی می‌شود، که این انحطاط البته خود نتیجه عدم شناخت حقیقت علیا و هدف نهایی از آفرینش است... بحران زیست محیطی جهان و همه سنتیزهای بشریت معاصر، مصداق‌ها و نمادهای انحطاط است و شرط

امروزه برخی از مواد اولیه صنایع دستی مانند مواد شیمیایی رنگ آمیزی فرش، به محیط زیست آسیب می‌رساند و از ایسین رو رنگ‌های طبیعی باید جایگزین آنها شود.

در سالهای اخیر به صنایع دستی ایران توجه خاصی مبذول شده است و این کوششها می‌رود تا بار دیگر مقام دیرین ایران را در بازارهای بین المللی، تثبیت کند.

رهایی از این انحطاط نیز، سالم سازی محیط زیست و آشتی با طبیعت است.

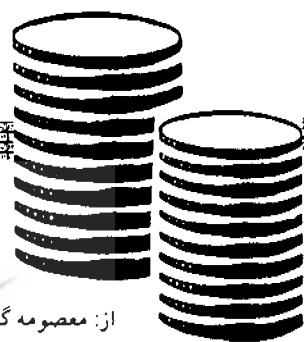
□ پاداری پلاستیک در طبیعت

یکی دیگر از مواردی که محیط زیست را آلوده می‌کند، زباله‌های آلوده به مواد شیمیایی کارگاههای تولیدی و صنعتی است که در این رابطه فرغوش بهرام پور کارشناس محیط زیست اظهار می‌دارد:

- مواد شیمیایی موجود در زباله‌ها مانند لاستیک و پلاستیک به دلیل خاصیت پایدار بودن، تا یک قرن هم باقی می‌مانند. اخیراً برای مصنوعات که بتوانند جایگزین پلاستیک شود، از محصولات گیاهی استفاده می‌کنند که از آن جمله به استفاده از ذرت، برای تولید خودکار می‌توان اشاره کرد. مواد گیاهی چون طبیعی هستند، در چرخ محیط زیست تجزیه می‌شوند و ضرری بر جای نمی‌گذارند.

وی با اشاره به امکان تولید ظروف از مواد گیاهی، می‌گوید: ترکیب ظروف یک بار مصرف، «پلی استارین» و یا ترکیبات «پلی اتیلن» است، که از عناصر خطرناک برای طبیعت محسوب می‌شوند. بنابراین حتی الامکان از تولید و مصرف این قبیل لوازم باید خودداری به عمل آید و اشیایی مصرف شود که قابلیت تجزیه در چرخه طبیعت را داشته باشند.

پاسخ به سئوالات مالی تعاونیها



از: معصومه گنجی

□ سؤال:

مدیر عامل شرکت تعاونی معدنی... ابران نموده که در سال گذشته شرکت جهت بهره برداری از معدن و فروش محصولات هزینه‌های قابل توجهی را متحمل شده به نحوی که وجوه حاصل از فروش به سختی و با صرفه جویی بسیار تکافوی پرداخت هزینه‌ها را نموده و شرکت حتی قادر به پرداخت حداقل سود سرمایه گذاری به سهامداران خود نیز نگشت ولی مدیرین مالیاتی پس از مراجعه و بررسی دفاتر و مدارک مالی با توجه به میزان فروش مبلغ معتناهی را به عنوان مالیات تعیین و طبق برگ تشخیص به شرکت ابلاغ نموده است. با این توضیحات سؤال این است که آیا محاسبه مالیات بر اساس فروش صحیح است و یا این که سود شرکت می‌بایست مبنای محاسبه مالیات قرار داده شود و وظیفه مدیران شرکت در وضعیت موجود جهت پرداخت مالیات ابلاغی چیست زیرا شرکت در حال حاضر از نظر نقدینگی توان پرداخت مالیات را نداشته و در صورت ضرورت پرداخت ناگزیر از فروش دارائیهای ثابت خواهد بود که شرکت را عملاً متوقف می‌نماید.

□ پاسخ:

در پاسخ به مدیران شرکت یادآوری می‌گردد که هزینه‌های بهره‌برداری و تولید از جمله اقلامی هستند که شرکت جهت انجام

فعالیت و کسب درآمد ناگزیر از پرداخت آن می‌باشد و وفق ماده ۱۴۸ قانون مالیاتهای مستقیم این هزینه‌ها در صورتی از نظر ممیزین مالیاتی قابل قبول خواهند بود که دفاتر طبق ضوابط پیش بینی شده قانونی و بر اساس مدارک مستند تنظیم و تحریر شده باشد، در غیر این صورت دفاتر قانونی مردود و مالیات بدون توجه به سود ابرازی به طور علی‌الراس تعیین خواهد شد و بر اساس ماده ۱۵۲ همین قانون فروش یکی از قرائن مالیاتی است و درصدی از آن می‌تواند به عنوان مالیات تعیین و وصول گردد.

با این توضیح محاسبه مالیات بر اساس درصدی از فروش و بدون توجه به سود مکتسبه ابرازی حاکی از آن است که دفاتر مورد تأیید ممیزین مالیاتی قرار نگرفته است که در صورت اعتراض به مالیات تعیین شده لازم است نخست با ممیز کل مالیاتی حوزه مربوط مذاکره و دلایل و مستندات خود را اعلام نمایند که امید است معضل موجود رفع گردد و در صورت عدم توافق بر میزان مالیات در این مرحله و تمایل به پیگیری بیشتر می‌توانید اعتراض خود را حداکثر ظرف سی روز از تاریخ ابلاغ به حوزه مالیاتی تسلیم تا موضوع در کمیسیون مالیاتی طرح و دفاعیه لازم را مبذول داشته تا ناگزیر از فروش دارائیهای ثابت و مواجهه با تعطیل اجباری نشوید و ضمن تعدیل لطمه وارده تلاش نمایید که دفاتر قانونی سنوات بعد مطابق با قانون و ضوابط مربوطه تحریر و اقدامات قانونی لازم را در موعد تعیین شده به حیطة عمل درآید.

□ سؤال:

تعداد کثیری از اعضای شرکت تعاونی خدماتی مالی... طی نامه‌ای ابران داشته‌اند که شرکت مورد نظر تعداد زیادی عضو دارد که برخی از آنان در ارائه خدمات نقش مؤثری را ایفا می‌نمایند و تعداد قابل توجهی از اعضاء اصولاً تخصص لازم را در ارائه خدمات نداشته و صرفاً اقدام به سرمایه‌گذاری در شرکت نموده‌اند و تنها وجه اشتراکشان با شرکت ارزش سهامی است که خریداری نموده‌اند ولی به هنگام تقسیم سود ویژه، کل سود به نسبت سهام اعضاء تقسیم می‌گردد و به طور معمول افرادی که هیچ نقشی در کسب سود نداشته‌اند چندین برابر افراد فعال در زمینه‌های خدماتی از سود حاصله منتفع می‌گردند، این نحوه تقسیم سود در سالهای فعالیت شرکت موجب گشته که اعضاء تمایلی به فعالیت خدماتی از خود بروز نداده و همه سعی می‌کنند از پذیرش و انجام خدمات پیش نهادی از سوی شرکت سر باز زنند. به این دلیل در چند ساله اخیر تعاونی در فعالیت خود روند نزولی داشته که در صورت ادامه این روش بزودی تعاونی عملاً متوقف خواهد شد و

پرسیده‌اند آیا می‌توان به طریقی نحوه تقسیم درآمد ویژه را دگرگون ساخت یا خیر و اگر تغییر روش تقسیم درآمد امکان‌پذیر است راه پیشنهادی چیست؟

○ پاسخ:

اعضای محترم تعاونی همان طور که در ماده ۶۴ اساسنامه مورد عمل شرکت آمده است پس از کسر مالیات و ذخایر پیش بینی شده در اساسنامه مانده سود، سود قابل تقسیم بین اعضاء است که اتخاذ تصمیم در مورد نحوه تقسیم آن به عهده اعضاء و انجام آن بر اساس مصوبات مجمع عمومی سالانه صورت خواهد پذیرفت. به همین دلیل می‌توان با تصویب مجمع ترتیبی اتخاذ نمود که سرمایه گذاری اعضاء تنها مبنای دریافت سود قلمداد نشده و سهمی از سود ویژه بر اساس خدمات ارائه شده یا درآمد مکتسبه توسط اعضاء بین آنان تقسیم گردد به گونه‌ای که قسمتی از سود به کسانی تخصیص داده شود که در کسب آن نقش مستقیم داشته‌اند. با این روش سرمایه گذاری تنها عامل کسب سود نبوده و ارائه خدمات نیز انگیزه‌ای جهت کسب درآمد شده و از تعطیل یا توقف شرکت جلوگیری به عمل خواهد آمد.

□ سؤال:

بازرس شرکت تعاونی مسکن..... اعلام داشته که در سال گذشته در اثر تصادف یکی از وسایط نقلیه این تعاونی دچار آسیب دیدگی و خسارت فراوان شد که از این بابت مبلغی از بیمه دریافت گردیده است. در تهیه صورتهای مالی پایان سال ۷۷ که توسط حسابدار تهیه شده برای مبلغ ۸۵۰۰۰۰۰ ریال خسارت دریافت شده معادل ۲۳۴۰۰۰۰ ریال مالیات محاسبه و در صورتهای قابل ارائه به دارائی که تاکنون نیز تسلیم نگشته است درج گردیده، در حالیکه اولاً خسارت دریافت شده تکافوی هزینه‌های تعمیرات و بازسازی وسیله نقلیه صدمه دیده را نموده ثانیاً این مبلغ بیش از حد متعادل به نظر می‌رسد و خواستار راهنمایی در مورد چگونگی محاسبه مالیات این درآمد شده‌اند.

○ پاسخ:

به طوری که از توضیحات ارائه شده در متن نامه استنباط می‌شود حسابدار شرکت کل مبلغ دریافتی از شرکت بیمه را جزء درآمدهای اتفاقی مؤسسه قلمداد و برای آن به نرخ ماده ۱۳۱ قانون مالیاتهای مستقیم محاسبه نموده است. در حالی که طبق قانون وجوه درخواستی از بیمه بابت خسارات درآمد اتفاقی محسوب نمی‌شود و مبلغ دریافت شده از بیمه می‌بایست صرف جبران خسارت وارده گردیده و هزینه‌های مربوط به بازسازی و تعمیرات

دارایی خسارت دیده از محل آن تأمین شود. بدیهی است در صورت فزونی مبلغ درخواستی از بیمه، از هزینه‌های تحمیلی بابت تعمیرات لازم مازاد آن قابل انعکاس در صورت حساب سود و زیان بوده و همانند سایر درآمدها در تعیین سود ویژه مؤثر خواهد افتاد و با توجه به این که طبق اظهارات بازرس خسارت دریافتی هزینه‌های تعمیر و بازسازی را جبران ننموده شرکت درآمد مشمول مالیاتی از این بابت نخواهد داشت.

□ سؤال:

هیأت مدیره شرکت تعاونی چند منظوره مرکز..... اظهار نموده که این شرکت از بدو تأسیس تاکنون همه ساله مبلغ قابل توجهی سود کسب نموده که پس از کسر کسورات قانونی و ذخایر پیش بینی شده، سود قابل تقسیم را به سهامداران پرداخت نموده و همین تقسیم سود سالانه برای اعضاء و سایر کارکنان انگیزه‌ای شده که به طور مداوم تمایل به افزایش سهام خود داشته و در نتیجه سود سالانه در پایان سال ناگزیر بین تعداد زیادتری سهام تقسیم شده و اعضای خریدار سهام بیشتر چندین برابر سایرین سود سهام دریافت می‌دارند در حالی که شرکت در وضعیت فعلی نیاز به سرمایه نداشته و اکثر نقدینگی شرکت به صورت راکد و بدون بازدهی در حساب جاری شرکت بلوکه شده و سؤال نموده‌اند آیا هیأت مدیره می‌تواند از پذیرش اعضاء جدید و یا فروش سهام اضافی به سهامداران خودداری نماید و یا با توجه به آزاد بودن عضویت هیأت مدیره ناگزیر تمامی متقاضیان را به عضویت بپذیرد و سهام اضافی به آنان عرضه نماید.

○ پاسخ:

در پاسخ به مدیران محترم این تعاونی توضیحاً یادآوری می‌نماید که منظور از عضویت آزاد آن است که هیچ فرد را نمی‌توان مجبور به عضویت در تعاونی نمود و یا از استعفاء او بدون دلیل ممانعت به عمل آورد ولی فروش سهام و پذیرش اعضاء جدید می‌بایست با تصویب هیأت مدیره و با عنایت به ظرفیت تعاونی و نیاز به سرمایه گذاری صورت پذیرد و چنانچه شرکت نیاز به سرمایه نداشته و یا سرمایه گذاری آنان بازدهی مطلوبی را در پی نداشته باشد می‌توان با تصویب هیأت مدیره پذیرش سرمایه (فروش سهام اضافی) و عضو جدید را متوقف و محدود نمود و در صورت ضرورت به سرمایه گذاری بیشتر و افزایش سرمایه نیز، پس از تصویب مجمع مبنی بر ضرورت افزایش سرمایه هر یک از اعضاء در افزایش سرمایه نیز در مجمع مشخص خواهد شد (حق تقدم خرید سهام) و در حالت عادی نیز در صورت تمایل به افزایش

○ پاسخ:

به طوری که از شرح حسابدار محترم شرکت مستفاد می‌گردد حسابداری شرکت، حساب بانک را به قیمت ارز دولتی بدهکار نموده ولی هنگام فروش ارز به نرخ آزاد، حساب بانک به نرخ آزاد بستانکار گردیده که علت بر هم خوردن توازن حساب بانکی شرکت نیز همین امر می‌باشد در صورتی که لازم بود هنگام برداشت ارز از حساب بانکی و فروش آن سند حسابداری به یکی از دو صورت زیر صادر می‌گردید.

حالت اول

بدهکار	بستانکار
xxx	
حساب بانک	
	درآمد تغییر نرخ ارز
	xxx
	معادل تفاوت نرخ ارز دولتی و ارز آزاد
صندوق	
xxx	
بانک	
xxxx	
	معادل وجه حاصل از فروش ارز به نرخ آزاد

حالت دوم

بدهکار	بستانکار
xxx	
حساب صندوق	
	بانک
	معادل ارزش ارز بانکی
درآمد تغییر نرخ ارز	
	معادل تفاوت نرخ ارز

یعنی نخست حساب بانک با توجه به تغییر نرخ ارز تعدیل و سپس از محل آن برداشت لازم صورت می‌گرفت. در این مرحله نیز با توجه به اختلاف پیش آمده لازم است سند زیر تنظیم و در دفاتر انعکاس داده شود.

بدهکار	بستانکار
xxx	
حساب بانک	
	درآمد حاصل از تغییر نرخ ارز
	xxx

رقم سند فوق الاشاره معادل تفاوت نرخ ارز دولتی و آزاد ضربدر تعداد ارز فروش رفته به قیمت آزاد خواهد بود. به طور مثال اگر تعداد ارز فروش رفته ۱۰۰۰ دلار و نرخ ارز در سیستم بانکی ۳۰۰۰ ریال و در بازار آزاد ۸۰۰۰ ریال باشد رقم بانک معادل ۵۰۰۰۰۰۰ ریال در مقابل حساب درآمد حاصل از تغییر نرخ ارز بدهکار خواهد شد. با تنظیم و ثبت سند حسابداری با ویژگیهای مذکور اختلاف پیش آمده در حساب بانک مرتفع می‌گردد.

سرمایه و تصویب هیأت مدیره می‌توان طبق ضوابط لازم ارزش روز سهام جدید را تعیین و در هنگام ورود اعضای جدید یا خرید سهام توسط اعضای قدیمی ارزش روز سهام ملاک فروش سهام قرار گیرد که در این صورت ما به التفاوت ارزش روز و قیمت اسمی در حسابی تحت عنوان سود و زیان ناشی از تجدید ارزیابی سهام درج و مبلغ اخیرالذکر متعلق به تمامی سهامداران خواهد بود.

□ سؤال:

شرکت تعاونی فنی و مهندسی.... اعلام نموده که در سال گذشته بر اساس قرار دادهای منعقد شده با مؤسسات خارجی مبالغی ارز خارجی تحصیل نموده که این درآمد از طرف شرکتهای طرف قرارداد به حساب ارزی شرکت حواله می‌شده و حسابداری نیز مبالغ واریزی به حساب ارزی را طبق مقررات موجود بانکی به ارزش ریالی در دفاتر منعکس نموده و در زمانهای لازم نیز ارز موجود به همان نرخ بانکی به ریال تبدیل و به حساب جاری شرکت واریز می‌گردید و هزینه‌های شرکت از محل همین وجوه تأمین و پرداخت می‌شد و در زمان واریز ارز نیز طبق روال موجود این مبالغ در حساب درآمد سال مربوطه نیز منظور شده ولی پس از آزاد شدن فروش ارز منبع خارجی قسمتی از ارز موجود در حساب بانکی به قیمت روز فروش و وجه آن وصول گردید که ثبت این عملیات در حساب بانکی شرکت موجب شد که مانده حساب بانک به میزان غیر معقولی بستانکار شود ضمن آن که عملاً حساب بانک دارای موجودی می‌باشد پرسیده‌اند حساب بانک چگونه باید اصلاح شود؟



مدیر مسئول محترم و سر دبیر ماهنامه تعاون جناب آقای میرچی

سلام علیکم

احتراماً عطف به نامه شماره ۲۰۷ مورخ ۷۷/۱۲/۱۸ رئیس محترم هیأت مدیره و مدیر عامل شرکت تعاونی فرش دستباف حقیقت فن کاشان، بدینوسیله پاسخ سئوالات مطروحه در نامه مذکور جهت اطلاع و درج در ماهنامه وزین تعاون به شرح ذیل اعلام می‌گردد:

۱- در خصوص افزایش سود تسهیلات اعتباری صندوق تعاون که آقای نوروز زاده مدیر عامل شرکت تعاونی فرش دستباف به آن اشاره نموده‌اند باید گفت که در سال جاری هیچگونه تغییری مبنی بر افزایش نرخ سود تسهیلات اعتباری صندوق تعاون صورت نگرفته بلکه با توجه به سیاست اتخاذ شده از سوی مسئولین این مؤسسه مبنی بر ارائه خدمات بهتر و حمایت از تعاونیها در جهت رفع تنگناها و مضایق مالی آنان شاهد تخفیف نرخ سود در بعضی از بخشها نسبت به سال گذشته بوده‌ایم.

چنانچه تعاونیهای فرهنگی، هنری، آموزشی، بهداشتی و تأمین کنندگان نیاز تولیدکنندگان که شرکت تعاونی تولیدکنندگان فرش دستباف حقیقت فن

پاسخ به نامه وارده

کاشان جزء این دسته از تعاونیها می‌باشد در سال گذشته مشمول باز پرداخت تسهیلات اعتباری با نرخ سود ۲۵ درصدی بوده‌اند در حالی که در سال جاری تعاونیهای مذکور از نرخ سود ۱۹ درصدی در بازپرداخت وام بهره‌مند گردیده‌اند که شاهد کاهش ۶ درصد نرخ سود نسبت به نرخ مصوب شورای پول و اعتبار می‌باشیم و همچنین تعاونیهای تولیدی که رابطه فعالی را با صندوق برقرار نموده‌اند از ۲۰ درصد تخفیف و تعاونیهای خدماتی و بازرگانی تا ۱۰ درصد تخفیف در نرخ سود بهره‌مند گردیده‌اند.

۲- در رابطه با سئوال دوم ایشان که مربوط به اخذ ضمانت و ضامنین بازپرداخت تسهیلات اعتباری صندوق تعاون می‌باشد، باید متذکر شد که صندوق تعاون نظیر سایر مؤسسات اعتباری و بانکها در اعطای تسهیلات اعتباری اقدام به اخذ ضمانت از ضامنین معتبر و مورد وثوق می‌نماید تا افزایش ضریب اطمینان را از بازپرداخت تسهیلات اعتباری توسط اتحادیه‌ها و تعاونیها فراهم سازد و در این خصوص، همه اشخاص اعم از حقوقی و حقیقی که از توان مالی برخوردار باشند می‌توانند به عنوان ضامن از طریق متقاضی معرفی گردند.

از آنجایی که موید اعتبار اشخاص حقیقی و حقوقی به عنوان ضامن صورت

وضعیت مالی آنان می‌باشد لذا اخذ صورت وضعیت مالی از اشخاص حقیقی به مراتب راحت‌تر و موجب تسهیل و تسریع در اعطای وام متقاضیان می‌گردد و هدف از این امر تحمیل هزینه‌های گزاف و زاید به شرکتهای تعاونی نمی‌باشد. در ثانی مؤسسه بر حسب وظیفه و رسالتی که عهده دار می‌باشد، می‌بایست حفظ مصالح و منافع صندوق را نماید و در واقع اخذ ضمانت و ضامنین معتبر موجب باز پرداخت به موقع اقساط می‌گردد و باگردش صحیح و مناسب سرمایه شرایطی فراهم می‌گردد که بتوان پاسخگوی نیاز مالی سایر متقاضیان اعتبار در بخش تعاون شد.

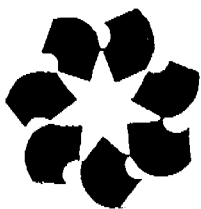
۳- در خصوص طولانی شدن مراحل رسیدگی به تقاضای دریافت تسهیلات که به عنوان سئوال سوم ایشان مطرح گردیده است، باید گفت در حال حاضر مراحل و تشریفات زائد حذف گردیده است. چنانچه سئوال کننده مورد خاصی مد نظرشان هست لطفاً مورد را اعلام تا مورد رسیدگی قرار گیرد.

۴- در خصوص تقسیط وام جهت بازپرداخت تسهیلات اعتباری دریافتی که به عنوان سئوال چهارم طرح گردیده، باید اشاره نمود زمان بازپرداخت تسهیلات اعطائی به متقاضیان بر اساس نوع تولید، دوره تولید با توجه به مجوز اخذ شده و برابر مصوبات مندرج در قانون عملیات بانکی بدون ربا و دستورالعملها و آیین نامه‌های مربوطه و تا حد اکثر یکسال تعیین و تصویب گردیده که در مصوبات صندوق نیز برابر دستورالعملها و آیین نامه مصوب به اجرا گذاشته می‌شود.

من ... التوفیق

محمد عمرانی

سرپرست امور روابط عمومی و دفتر مدیریت



در سومین دوره انتخابات اتاق تعاون جمهوری اسلامی ایران؛

اعضای هیأت مدیره اتاق تعاون برای مدت سه سال انتخاب شدند

سومین دوره انتخابات اتاق تعاون مرکزی کشور به منظور تعیین اعضای جدید هیأت مدیره و بازرسان این اتاق صبح روز گذشته با حضور آقای مرتضی حاجی وزیر تعاون، اعضای اتحادیه‌های سراسری تعاونیهای کشور و رؤسای اتاقهای تعاون استانها برگزار شد. در این جلسه پس از اخذ آرا به ترتیب آقایان رضایی (از اتاق تعاون اصفهان)، هاشمی عرب، سرحدی زاده، فواد کریمی، میر میری، حاج ابراهیمی و عظیمی زاده به عنوان اعضای هیأت مدیره اتاق مرکزی تعاون به مدت سه سال و آقایان سلطانی و تهرانی به عنوان بازرسان این اتاق به مدت ۲ سال انتخاب شدند که در صورت عدم اعتراض اعضا به انتخابات در مهلت قانونی، اتاق تعاون مرکزی با همین ترکیب جدید سومین دوره از فعالیت خود را آغاز خواهد کرد.

بر اساس گزارش دریافتی در این مراسم وزیر تعاون طی سخنانی با تأکید بر استقلال تعاونیها و نقاط قوت این بخش گفت: نباید برای بخش تعاون قیم دولتی در

نظر گرفته شود و هدف از ایجاد اتاق تعاون نیز واگذار کردن بخشی از وظایف وزارت تعاون به تعاونیها بوده است.

وی دولتی شدن نهادهای تعاونی را نشانه ضعف این بخش دانست و ابراز امیدواری کرد که اتاق تعاون همانند اتاق بازرگانی که متولی بخش خصوصی است، متولی بخش تعاون کشور باشد.

آقای حاجی در ادامه افزود: بخش تعاون کشور باید به نمایندگی از سوی میلیونها نفر از اعضای خانواده‌های تعاونی یک سوم اقتصاد کشور را رهبری کند و بنابر این افرادی که در اتاق تعاون مشغول فعالیت می‌شوند نباید این کار را به عنوان یک کار فرعی و درجه دوم تلقی نمایند بلکه باید به صورت تمام وقت تمامی تلاش و انرژی خود را صرف برآورده ساختن نیازهای تعاونیها کنند.

وزیر تعاون گفت: اعضای هیأت مدیره تعاون باید افرادی باشند که امکان ارتباط وسیع داخلی و خارجی اتاق تعاون را فراهم آورند. با هیأت‌های مهم اقتصادی که از

بقیه در صفحه ۹۰

امسال، تعاونیها ۱۰۵ هزار خانه می‌سازند

در سال جاری، شرکتهای تعاونی مسکن، ۱۰۵ هزار واحد مسکونی خواهند ساخت.

این مطلب را دکتر محمود صدیقی، مدیر کل دفتر تعاونیهای عمرانی و مسکن وزارت تعاون در سمینار اتحادیه‌ها و شرکتهای تعاونی عمران و مسکن استان همدان مطرح کرد و گفت: در برنامه توسعه سوم کشور پیش بینی می‌شود که ۳۰ درصد از ساخت و ساز واحدهای مسکونی در سطح کشور توسط تعاونیها صورت گیرد که این معادل ۶۰۰ هزار واحد است.

وی تعداد اعضای شرکتهای تعاونی مسکن کشور را یک میلیون و ۶۰۰ هزار نفر و میزان اشتغالزایی آنان را معادل ۱۰ هزار فرصت شغلی بیان کرد.

در این سمینار یک روزه، که مدیران کل دستگاههای اجرایی، رؤسای بانکهای استان همدان و مدیران اتحادیه و شرکتهای تعاونی مسکن همدان حضور داشتند، «حمید قاسمی»، مدیر کل تعاون استان همدان با اشاره به برخی از سیاستهای حمایتی برای تولید مسکن توسط تعاونیها گفت: در حال حاضر حدود ۵ هزار واحد مسکونی توسط تعاونیها در سطح استان همدان در دست ساخت و ساز است.

همایش جوان - اشتغال - تعاون در سبزوار

به منظور بررسی امکانات منطقه و تشکیل تعاونیهای مناسب با عضویت جوانان جویای کار، همایشی در اواخر اردیبهشت ماه در شهر «جغتای» از توابع

شهرستان سبزوار برگزار شد.

در این گردهمایی علاوه بر گروهی از جوانان جویای کار بخش جغتای، دکتر «راه چمنی» نماینده مردم سبزوار در مجلس شورای اسلامی، مدیر کل تعاون استان خراسان، اعضای شورای اسلامی شهر و گروهی از مسئولان محلی حضور داشتند.

تعاونیها باید تکلیف خودشان را مشخص کنند

شرکت‌های تعاونی عضو شرکت خدمات و تجهیز تعاونیهای معدنی باید تکلیف خودشان را مشخص کنند.

«انبیایی»، معاون اداره کل تعاون استان تهران با بیان این مطلب افزود: اگر امکانات و تجهیزاتی در شرکت خدمات و تجهیز تعاونیهای معدنی وجود دارد و توزیع می‌شود باید به شرکت‌های تعاونی معدنی استان تهران هم سهمی اختصاص داده شود و به حقشان برسند.

وی که در اولین گردهمایی مدیران شرکت‌های تعاونی معدنی استان تهران سخن می‌گفت، خاطر نشان کرد: اگر این شرکت ضعیف عمل می‌کند خود تعاونیها باید حرکتی بکنند و در قالب یک شرکت تعاونی خدماتی - و نه خصوصی - وارد عمل شوند.

انسیبایی تأکید کرد که شرکت‌های خصوصی و سهامی خاص هم قطعاً از مزایای بخش تعاون برخوردار خواهند شد، اگر به جمع شرکت‌های تعاونی معدنی استان تهران بپیوندند. وی افزود: ما آمادگی داریم که شرکت‌های خصوصی را با نظر موافق مدیر کل معادن و فلزات استان تهران به تعاونی تبدیل کنیم.

در این گردهمایی که روز پنجم خرداد ماه، در اداره کل تعاون استان تهران برگزار شد، «دکتر بصری» مشاور آن اداره کل، خطاب به مدیران شرکت‌های تعاونی گفت: اداره کل تعاون استان آماده است تا در هر

زمینه‌ای که مورد نیاز و درخواست شرکت‌های تعاونی باشد - به صورت رایگان - دوره‌های آموزشی مربوط را برگزار نماید.

سمینار ساماندهی تولید و توزیع تخم مرغ برگزار شد

اولین سمینار ساماندهی تولید و توزیع تخم مرغ در روزهای چهارم و پنجم خرداد ماه سال جاری در تهران برگزار شد.

این سمینار که از سوی مرغداران پرورش دهنده مرغ تخمگذار سراسر کشور با همکاری معاونت امور دام وزارت جهاد سازندگی برگزار شد، تشکیل اتحادیه مرکزی واحدهای مرغ تخمگذار به منظور قبول تصدی گری و تحقق ساماندهی تولید و توزیع تخم مرغ و نیز تضمین صادرات مستمر و ایجاد صنایع تبدیلی و جانبی در جهت تداوم تولید را در شمار مهم‌ترین اهداف خود قرار داده بود.

«بهلول ناصری» دبیر سمینار و مدیر عامل اتحادیه مرغداران تخم‌گذار استان تهران، طی سخنانی، گردش مالی سالانه در صنعت مرغداری را حدود ۳۰۰ میلیارد تومان عنوان کرد و گفت: هزینه تولید هر کیلوگرم تخم مرغ ۴۸۰ تا ۴۹۰ تومان است اما در حال حاضر مرغداران تولید خود را هر کیلو ۲۷۰ تا ۳۰۰ تومان به بازار عرضه می‌کنند که در صورت ادامه این روند، جوجه ریزی کاهش یافته و همچنین منجر به حذف زودتر از موعد گله‌های مرغ تخمگذار می‌شود.

وی افزود: چیزی که اکنون برای ما مشکل ایجاد کرده و تلاش‌های ما را به نتیجه نمی‌رساند همانا نبود تشکیلات منسجم و کارآمد و مشخص نبودن حدود وظایف متولی و متصدی در صنعت مرغداری است.

گفتنی است، ظرفیت واحدهای مرغ تخمگذار کشور در طی یک دوره ۲۰ ماهه حدود ۷۰ میلیون قطعه است و توان تولید

تخم مرغ از واحدهای صنعتی ۶۵۰ هزار تن در سال می‌باشد.

مساعادت استانداری کرمانشاه ضروری است

رفع پاره‌ای از مسائل و مشکلات شرکت‌های تعاونی مرزنشینان کرمانشاه به مساعادت و همراهی استانداری کرمانشاه وابسته است.

در جلسه‌ای که روز ۱۹ اردیبهشت ماه با شرکت مدیران شرکت‌های تعاونی مرزنشینان کرمانشاه و مسئولان گمرک، بازرگانی و تعاون آن استان در اداره کل تعاون کرمانشاه برگزار شد، برای رفع پاره‌ای از مشکلات فعلی تعاونیهای مرزنشینان، مساعادت استانداری کرمانشاه ضروری تشخیص داده شد.

در این جلسه مسئول تعاونیهای مرزنشینان شهرستان «قصر شیرین» ورود کالا از بازارچه «پرویز خان» و دریافت عوارض ویژه - علاوه بر سود بازرگانی و حقوق گمرکی - از سوی فرمانداری قصر شیرین را موجب افزایش قیمت تمام شده کالاهای وارداتی تعاونیها دانست.

وی ورود کالا از طریق گمرک خسروی و مساعادت تعاونیهای مرزنشینان را از عوارض فرمانداری درخواست کرد.

همچنین مدیران تعاونیهای مرزنشینان شهرستانهای «پاوه» و «جوانرود» حمل کالاهای وارداتی از بازارچه‌های «شوشمی» و «شیخ صالح» را تا انبار گمرک کرمانشاه به دلیل عدم وجود واحد گمرک در شهرستانهای پاوه و جوانرود از دلایل افزایش هزینه برای تعاونیها دانستند.

به گفته یکی از مسئولان گمرک کرمانشاه، برای حل این مشکل باید همزمان با ورود کالا به بازارچه‌های مرزی شوشمی و شیخ صالح، مراتب کتباً از سوی فرمانداریهای ذیربط به گمرک کرمانشاه

اعلام شود تا با اعزام نماینده به محل، مجوز لازم صادر گردد.

بانکها سخت‌گیری می‌کنند، تسهیلات

جذب نمی‌شود

آقای خبان، نماینده مردم کاشمر در مجلس شورای اسلامی گفت: «یکی از علل عدم جذب به موقع تسهیلات اعتباری، در هر شهرستان، سخت‌گیری بانکها است.» وی که در اولین گردهمایی بزرگ شرکتهای تعاونی شهرستان کاشمر سخن می‌گفت، اظهار داشت: آن چه مهم است مشکل پول است. در این شهرستان اگرچه برنامه‌های کشاورزی در نظر گرفته شده است اما کار مهمی صورت نگرفته است.

آقای خبان افزود: به مسئولان بانکها نیز بگوییم که کارشناسان زیاد مته به خشخاش نگذارند و سعی بر حل مشکل شرکتهای واحدهای تولیدی داشته باشند. وی خاطر نشان کرد که بحث اشتغال و بیکاری مانند قطاری است که در هر ایستگاه تعدادی را سوار می‌کند اما هیچ کس پیاده نمی‌شود و سرانجام متوقف می‌شود. بنابراین همه باید در جهت رفع مشکل بیکاری جوانان، تمام تلاش خودمان را به کار گیریم.

توجیه اقتصادی حرف اول را می‌زند

رابطه بانک با متقاضی را توجیه اقتصادی تعیین می‌کند، به عبارتی هر طرحی را که توجیه اقتصادی داشته باشد حمایت و اعتبارات لازم را در اختیار آنان قرار می‌دهیم.

این مطلب را «صیادیان»، سرپرست شعب بانک ملی خراسان در گردهمایی بزرگ اعضای هیأت‌های مدیره و مدیران عامل شرکتهای تعاونی شهرستان «کاشمر» بیان کرد.

وی درباره زمان بازپرداخت وامها گفت: زمان هر طرح و در هر زمینه را قانون برای ما مشخص کرده است. مثلاً برای کشت زعفران، اعتبارات ۱۵ روزه نیز داریم. اما

برای پرواربندی گوساله نباید بیشتر از شش ماه اعتبارات در اختیار افراد و متقاضیان باشد زیرا طول مدت پرورش آن در این زمان کامل می‌شود و پس از آن اعتبارات در بازار و جاهای دیگر مصرف شده و اثرات زیانبار توری در پی دارد.

سرپرست بانک ملی خراسان، درباره این که چرا نرخ سود بالاست گفت: پول بانکها مال مردم است. اگر این مقدار سود را نمی‌توانید پرداخت کنید آیا حاضر بودید به عنوان یک سپرده گذار کمتر از این سود بگیرید؟ آن هم در شرایطی که بازار به این سپرده‌ها ۴۲ درصد سود می‌دهد. تفاوت ۱۹ درصد تا ۴۲ درصد به نفع متقاضی و گیرنده اعتبارات است.

وی افزود: در هر حال، تعاونیهای مختلف توجیه دار را در اولویت داریم و این هم به صورت بخشنامه است و هم این که، در خصوص ایجاد اشتغال مسئولیم.

به گفته سرپرست شعب بانک ملی خراسان، شبکه بانکی رسالت خود را به خوبی انجام داده است به طوری که در سال ۷۶ سه برابر سال ۷۳ تسهیلات در اختیار متقاضیان قرار گرفته است و این که نیاز تولید کننده و متقاضی با این تسهیلات برآورده نمی‌شود، مشکل در اقتصاد مملکت است. به هر حال طبق سیاستها و مصوبات مجلس باید سیاست انقباضی را دنبال کنیم.

همایش نخلداران در شهرستان بم

همایش نخلداران شهرستان بم با هدف تشکیل شرکتهای تعاونی برای آنان برگزار شد.

در این همایش، «شفیعی نژاد»، مدیر کل تعاون استان کرمان گفت: برای قطع دست دلالت و واسطه‌ها و تأمین مایحتاج تولید کنندگان خرما و هماهنگی در عرضه و فروش این محصول استراتژیک لازم است هر چه سریع‌تر این تعاونی تشکیل شود. وی افزود: امروز خرما یک محصول

استراتژیک است که ارزش غذایی آن بر کسی پوشیده نیست، اما متأسفانه قیمت نازل آن، تولید کننده را مأیوس می‌کند. بنابراین باید با تشکیل این تعاونی قیمت آن افزایش یابد و تولید کنندگان با دلگرمی بیشتر بر تولیدات خود بیفزایند.

در پایان این همایش مقرر شد که اولین مجمع عمومی تعاونی مورد نظر در آینده نزدیک تشکیل شود.

● همدان

در سال گذشته، ۳۴۹۳ نفر با افزون بر شش میلیارد سرمایه گذاری اولیه، ۶۶ شرکت تعاونی را در استان همدان تأسیس کردند. این تعاونیها می‌توانند ۵۲۵ شغل جدید ایجاد کنند. به این ترتیب، در حال حاضر، ۹۹۶ شرکت تعاونی با ۳۶۳ هزار و ۵۲۶ نفر و سرمایه ثبتي بالغ بر ۳۳/۸ میلیارد ریال در استان همدان فعالیت می‌کنند که جمعاً ۷۰۴۲ نفر شاغل دارند. اداره کل تعاون استان همدان، سال قبل، ۱۵۶ دوره آموزشی و سمینار به مدت ۳۱۵۰ ساعت برگزار کرد که ۲۸۸۰ نفر از تعاونگران در آنها حضور یافتند.

مشکلات تعاونیهای مصرف آموزشگاهی بررسی شد

در جلسه‌ای با شرکت مدیران مدارس، مدیران عامل تعاونیهای مصرف آموزشگاهی، مدیر کل تعاون استان و تنی چند از کارشناسان ادارات کل تعاون و آموزش و پرورش، مشکلات اجرایی تعاونیهای مصرف آموزشگاهی استان آذربایجان غربی بررسی شد.

در این جلسه عمده‌ترین مشکلات بر سر راه فعالیت این دسته از تعاونیها به شرح زیر مطرح شد:

- مخالفت کارکنان خدماتی مدرسه با فعالیت این تعاونیها زیرا برای آنان از بعد اقتصادی زیسان آور است و در صورت



استعفاء مدرسه برای جذب نیروی کار جدید منع قانونی دارد.

- تهیه کالا از بازار آزاد که پی آمد آن عرضه با قیمت گران‌تر از بازار و فروش نرفتن کالا است.

- عدم اختیار مالی تعاونیها و کمبود آموزشهای لازم برای کار کردن به صورت تعاونی.

- تشکیل بدون مطالعه این قبیل تعاونیها و نادیده گرفتن حجم درس دانش آموزان، کوتاه بودن مدت استراحت بین کلاسها، وجود تشکلهای دیگر نظیر انجمن اسلامی، بسیج دانش آموزی و اخیراً هم شوراهای دانش آموزی که مانع از فعالیت دانش آموزان به ویژه در مقاطع دبیرستان، در تعاونیهای مصرف می‌شود.

- عدم نظارت ادارات کل تعاون و آموزش و پرورش بر چگونگی فعالیت تعاونیهای مذکور.

- اتلاف سود و سرمایه به دلیل کم سن و سالی دانش آموزان و بی تجربگی آنان در محاسبات مربوط.

- مخالفت خانواده دانش آموز با عضویت و به عهده گرفتن مسئولیت از جانب او در تعاونیهای مصرف آموزشی.

- نبود مرکزی برای توزیع کالاهای مورد نیاز این قبیل تعاونیها.

برای حل این مشکلات و کارایی بیشتر تعاونیهای مصرف آموزشی، از سوی کارشناسان و مسئولان حاضر در جلسه راهکارهای زیر ارائه شد:

- آموزشهای لازم برای اعضای تعاونیهای مصرف آموزشی ارائه شود.

- نتخواه‌گردان در اختیار این تعاونیها قرار گیرد.

- تشکیل این تعاونیها با شناخت و درک واقعیتهای جامعه و پس از برنامه ریزی‌های لازم صورت گیرد.

- ادارات کل تعاون و آموزش و پرورش بر

سریع در تشکیل اتحادیه تعاونیهای توپ دوزان را صادر کرد.

تعاونی چند منظوره بانوان ایلام با ۲۵۰ نفر عضو، در حال حاضر با مشکل بازاریابی برای تولید انبوه خود در زمینه دوخت انواع توپ والیبال و فوتبال رو به رو است.

تعاونیهای خانوادگی در نقاط مرزی تشکیل می‌شود

برای افرادی که دارای کارت سبز مبادلات مرزی هستند، تعاونیهای مرز نشینان تشکیل می‌شود.

به گفته «صباحی»، مدیر کل تعاون آذربایجان غربی، در سال جاری برای افرادی که دارای کارت سبز مبادلات مرزی هستند، تعاونیهای مرز نشینان تشکیل می‌شود که به این ترتیب همه مرز نشینان به همراه اعضای خانواده‌های خود می‌توانند در چنین تعاونیهایی عضو شوند.

مدیر کل تعاون آذربایجان غربی که در جلسه‌ای با حضور اعضای شورای اسلامی شهر ارومیه سخن می‌گفت، با اشاره به نابسامانی بازارچه‌های مرزی قبل از تشکیل تعاونیهای مرز نشینان، اظهار داشت: قبلاً یک عده افراد سودجو با

کار تعاونیهای مذکور نظارت لازم را اعمال نمایند.

- فردی به عنوان مدیر عامل ثابت - که دو شیفته کار کند - با حقوق و دستمزد معین برای این تعاونیها تعیین شود.

- محلی مناسب برای توزیع کالاهای مورد نیاز این تعاونیها در هر ناحیه آموزش و پرورش معین شود.

در خاتمه این جلسه، مدیر کل تعاون آذربایجان غربی با تأکید بر این که ذهن خود را فقط متوجه انتقاد نکنیم، گفت: برخی از پیشنهادات از جمله تقبل هزینه برای برگزاری کلاسهای آموزشی اعم از عمومی و تخصصی تهیه بروشور و ویژه نامه در دست اقدام است.

تعاونیهای توپ دوزان اتحادیه تشکیل می‌دهند

با تأکید معاون وزیر تعاون، برای حل مشکل بازاریابی، اتحادیه تعاونیهای توپ دوزان در مرکز تشکیل می‌شود.

به گزارش اداره کل تعاون استان ایلام، محمد سلامتی معاون طرح و برنامه وزارت تعاون در جریان بازدید خود از شرکت تعاونی ۲۸۹ چند منظوره بانوان، دستور



خریدن کارتهای پپله وری به مبلغ اندک، از امکانات این بازارچه‌ها استفاده می‌کردند که با تشکیل تعاونیهای مرزنشینان علاوه بر ساماندهی به وضعیت بازارچه‌ها در شهرستان ارومیه ۲۵۰۰ نفر اعضای تحت پوشش از مزایای این بازارچه استفاده می‌کنند.

وی خاطر نشان کرد که اگر مسئولان استان در امر توزیع و بعضی برنامه ریزیهای شهری با مشکلاتی مواجه شوند، با متوسل شدن به بخش تعاون آن مشکلات بر طرف می‌شود.

زنان ۹۵ درصد اعضاء را تشکیل می‌دهند

در شهرستان «فسا» سه تعاونی تولیدی که ۹۵ درصد از اعضاء و شاغلان در آنها زن هستند، فعالیت خود را شروع کردند.

به گزارش روابط عمومی اداره کل تعاون استان فارس، این تعاونیها با فراهم ساختن ۱۱۴ فرصت شغلی، دارای ۲۲۴ نفر عضو می‌باشند.

بر پایه این گزارش، برای راه اندازی تعاونیهای تولید صنایع دستی و پوشاک «زاهد شهر»، پوشاک کنگان و کشت گیاهان گلخانه‌ای بالغ بر ۶۹۵ میلیون ریال سرمایه گذاری صورت گرفته، که ۳۶۵ میلیون ریال آن از کل تسهیلات اعتباری تبصره ۳ بودجه کل کشور تأمین شده است.

در مراسم افتتاح تعاونیهای مذکور، مدیر کل تعاون فارس، فرماندار فسا و جمعی از مسئولان محلی حضور داشتند.

نخستین اتحادیه تعاونی تولید پوشاک بانوان افتتاح شد

برای نخستین بار در کشور، با عضویت ۱۱ شرکت تعاونی خاص بانوان، اتحادیه تعاونیهای تولید پوشاک بانوان در استان یزد افتتاح شد.

بنا به گزارش روابط عمومی اداره کل تعاون استان یزد، این اتحادیه با سرمایه

۱۲ میلیون ریال در اردیبهشت ماه سال جاری به ثبت رسیده است.

همچنین برگزاری نمایشگاهی از توانمندیهای تعاونیهای بانوان استان یزد، از جمله اولین اقدامات اتحادیه مذکور بود که با حضور جمعی از مسئولان، از جمله مدیر کل دفتر برنامه ریزی وزارت تعاون و نائب رئیس شورای اسلامی شهر یزد، افتتاح شد.

گفتنی است در تعاونیهای عضو این اتحادیه قریب به ۶۰۰ نفر از بانوان یزدی عضو هستند.

کوتاه از استانها

یزد

گروهی از دانشجویان مدیریت صنعتی دانشگاه یزد برای آشنایی با بخش تعاونی، با کارشناسان اداره کل تعاون یزد دیدار کردند. در این دیدار، دانشجویان پس از استماع مطالبی درباره مشخصات بخش تعاونی و طرح سئوالان خود از چند شرکت تعاونی بازدید کردند و از نزدیک با نحوه کار و دلایل موفقیت آنها آشنا شدند.

مازندران

همایش بررسی راههای مشارکت مردم

در زمینه جنگل کاری و توسعه درختکاری، تولید نهال و پارکهای جنگلی با حضور مسئولانی از سازمان جنگلها و اداره کل تعاون استانهای گیلان، مازندران و گلستان در مجتمع آموزشی منابع طبیعی «کلار آباد» تنکابن برگزار شد.

آذربایجان شرقی

تعاونی صادر کنندگان کالا در استان آذربایجان شرقی فعالیت خود را شروع کرد. به گزارش روابط عمومی اداره کل تعاون آذربایجان شرقی، هدف اولیه این تعاونی ایجاد تحرک در زمینه صادرات پوست و روده است.

چهارمحال و بختیاری

مدیر کل تعاون استان چهار محال و بختیاری به همراه کارشناسان زیربط از طرحهای شهرک تعاون «احرار» (در شرف تأسیس) بازدید کرد. کشتارگاه صنعتی، بادامستان، تصفیه خانه و فاضلاب، تونل انجماد، سیستم مدار بسته فروش ماهی و گاو شیری ۲۰۰ رأسی از جمله طرحهای اجرا شده و در دست اجرا در این شهرک است.

توسعه چند تعاونی صنفی در دستور کار سال ۷۸، اداره کل تعاون استان قزوین، قرار گرفت.

به گزارش اداره کل تعاون استان قزوین، تأسیس شهرک تعاون برای تعاونی صنف در و پنجره سازان و آهن فروشان قزوین با هدف خارج شدن این حرفه‌ها از محدوده شهری و تأمین بهداشت روانی شهروندان و نیز ایجاد شهرک دامداران برای شرکت تعاونی دامداران با همکاری سازمان جهاد سازندگی از جمله برنامه‌های سال جاری در بخش تعاون قزوین است.

به علاوه در سال جاری، با تأسیس تعاونی قصابان قزوین، از این تعاونی در امر احداث مجتمع دامداری صنعتی و کشتارگاه، حمایت مالی به عمل خواهد آمد تا این صنف بتواند با پرورش و کشتار دام و نیز توزیع گوشت در کاهش قیمت آن و حمایت از مصرف کننده مؤثرتر عمل نماید.

○ آذربایجان غربی

با هدف آشنایی بیشتر اعضای شورای اسلامی شهر ارومیه با بخش تعاون در روز ۷۸/۲/۲۱ جلسه‌ای با حضور اعضای شورای مذکور و رئیس برنامه و بودجه در محل اداره کل تعاون آذربایجان غربی تشکیل شد.

○ فارس

گردهمایی بزرگ مدیران تعاونیه‌های صنعتی شهرستان «مسنی»، با مسئولان محلی آن شهرستان در محل اداره تعاون شهرستان مسنی برگزار شد. در این جلسه درباره چگونگی رفع مشکلات تعاونیه‌های صنعتی با مسئولان حاضر تبادل نظر شد.

○ تهران

پروژه ۵۰ واحدی شرکت تعاونی مسکن



○ قزوین

اولین همایش تعاون و شوراهای اسلامی با حضور استاندار، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، مدیران کل، و اعضای شوراهای اسلامی شهر و روستا و جمعی از تعاونگران استان قزوین در روز ۷۸/۲/۱۲ از سالن اجتماعات دانشگاه علوم پزشکی برگزار شد.

○ خراسان

گردهمایی «بررسی راهکارهای جذب و ایجاد اشتغال» با حضور ۶۰ نفر از دانشجویان دانشکده کشاورزی دانشگاه فردوسی مشهد و گروهی از کارشناسان اداره کل تعاون استان خراسان، روز ۱۱ اردیبهشت ماه در سالن اجتماعات آن دانشکده برگزار شد.

○ مازندران

اولین شرکت تعاونی تولید و توزیع خاص بانوان با ۵۱۶ نفر عضو در شهرستان قائمشهر تشکیل شد. زمینه فعالیت این تعاونی در تولید و عرضه انواع محصولات و فرآورده‌های صنعتی و کشاورزی و تدارک خدمات گوناگون است.

کارکنان امور تربیتی شهرستان کرج در منطقه هفت تیر آن شهرستان به بهره برداری رسید. این پروژه در دو بلوک با سطح زیر بنای ۵۲۰۰ متر مربع در مدت ۱۵ ماه به اتمام رسیده است.

○ سمنان

دو دوره آموزش توپ دوزی با همکاری شرکت تعاونی پیوند دیار شاهرود جمعاً به مدت ۱۰۰ ساعت با حضور ۸۰ نفر از خواهران در محل اداره تعاون شاهرود برگزار شد.

○ کرمان

اعضاء کمیسیون اقتصاد، دارایی و تعاون مجلس شورای اسلامی از طرحهای تعاونی و خصوصی در شهرستانهای سیرجان و بم بازدید کردند. این بازدیدها که دو روز به طول انجامید موجب آشنایی بیشتر اعضای کمیسیون با امکانات بالقوه استان کرمان شد.

○ همدان

مدیر کل تعاون استان همدان، در جمع بیش از ۲۰۰ نفر از دانش‌آموزان دبیرستان دخترانه شهید خوانساری همدان، درباره تعاون و فواید آن سخنرانی کرد و به سئوالات آنان پاسخ داد.

در سال ۷۷ در استان سمنان ۹۳ شرکت تعاونی و دو اتحادیه به ثبت رسید که با شروع به کار این واحدها، ۱۲۷۸ فرصت شغلی در آن استان ایجاد می‌شود. این تعاونیها دارای ۳۱۱۷ نفر عضو و حدود هفت میلیارد ریال سرمایه ثبتی هستند.

به گزارش اداره کل تعاون استان سمنان، برای جذب تسهیلات اعتباری از محل تبصره ۳ قانون بودجه سال گذشته از ۴۶ طرح معرفی شده به بانکهای عامل ۴۰ طرح با حجم تسهیلات اعتباری حدود ۸/۳ میلیارد ریال به تصویب رسیدند و در بخش سهم ملی نیز ۵۱ طرح در زمینه‌های مختلف با ۲۸/۷ میلیارد ریال اعتبارات لازم برای راه اندازی به بانکهای عامل معرفی شدند. به علاوه در سال ۱۳۷۷ در مجموع ۱۱۳ طرح تعاونی با سرمایه گذاری افزون بر ۴۲ میلیارد ریال و اشتغالزایی ۱۲۲۷ نفر به مرحله بهره‌برداری رسیدند.

و سرانجام این که طی سال قبل، تعاون سمنان، با حضور ۵۷۳ نفر از اعضاء و کارکنان تعاونیها، ۳۴ دوره آموزشی کاربردی در مدت ۱۸۱۹ ساعت در زمینه‌های مختلف برگزار کرد.

● قزوین

در سال گذشته با تأسیس ۶۰ شرکت و سه اتحادیه تعاونی، شمار واحدهای تعاونی استان قزوین به ۸۲۵ شرکت افزایش یافت.

بنا به گزارش دریافتی طی سال قبل ۵۶ شرکت تعاونی برای جذب اعتبارات استانی و ملی با سرجمع ۴۲/۲ میلیارد ریال اعتبار به مراجع ذیربط معرفی شده‌اند.

بر پایه این گزارش، اداره کل تعاون استان قزوین، ۵۹ دوره آموزشی تکدرس، ۱۲ گردهمایی و سمینار و چهار جلسه آموزشی برگزار کرده است که در مجموع ۳۲۵۸ نفر از تعاونگران از ۱۶۲۵ ساعت

طی سال ۱۳۷۷؛

۳۴۶۵ شرکت تعاونی به ثبت رسید

بعلاوه از مجموع تعاونیهای ثبت شده در سال ۱۳۷۷ تعداد ۱۴۲۵ تعاونی به بهره‌برداری رسیده، و ۲۰۰۸ واحد در دست اجرا و ۱۰ واحد غیر فعال اعلام شده است.

تعاونیهای ثبت شده در زمینه‌های کشاورزی، عمرانی، صنعتی، معدنی، فرش دستباف، تأمین نیاز مصرف کنندگان و تولید کنندگان، خدمات، حمل و نقل، مسکن، اعتبار و چند منظوره فعالیت خواهند کرد.

لازم به ذکر است آمار کلی تعداد شرکتهای تعاونی ثبت شده تا پایان سال ۱۳۷۷ به ۴۶ هزار و ۶۵۵ واحد با ۹ میلیون و ۶۲۷ هزار و ۲۷۸ نفر عضو و یک میلیون و ۳۲۴ هزار و ۶۳۶ نفر اشتغالزایی و ۱۹۹۸ میلیارد ریال سرمایه رسیده است.

۳۴۶۵ تعاونی و اتحادیه با ۱۹۳ هزار و ۵۸۱ نفر عضو و ۲۲۷/۲۲ میلیارد ریال سرمایه با ۵۰ هزار و ۹۴۱ نفر اشتغالزایی در سال ۱۳۷۷ به ثبت رسیده است.

به گزارش دفتر روابط عمومی و امور بین‌الملل وزارت تعاون در سال ۱۳۷۷ به ترتیب ۳۲۴۳ واحد تعاونی و ۲۲ واحد اتحادیه ثبت شده است.

بنابراین گزارش در استانهای کرمان، فارس، خراسان و تهران بیشترین تعداد تعاونی تشکیل شده است.

همچنین از مجموع تعاونیهای ثبت شده ۱۱۱۱ تعاونی تأمین نیاز مصرف کنندگان، ۶۵۳ تعاونی کشاورزی، ۴۳۹ تعاونی صنعتی، ۴۷۴ تعاونی خدمات بیشترین تعداد را به خود اختصاص داده است.

آموزش استفاده نموده‌اند.

● خراسان

در سال گذشته، ۲۹۸ شرکت تعاونی با ۲۷ هزار و ۹۹۸ نفر عضو در استان خراسان تشکیل شد. این شرکتهای بالغ بر ۳۶/۷ میلیارد ریال سرمایه ثبتی دارند.

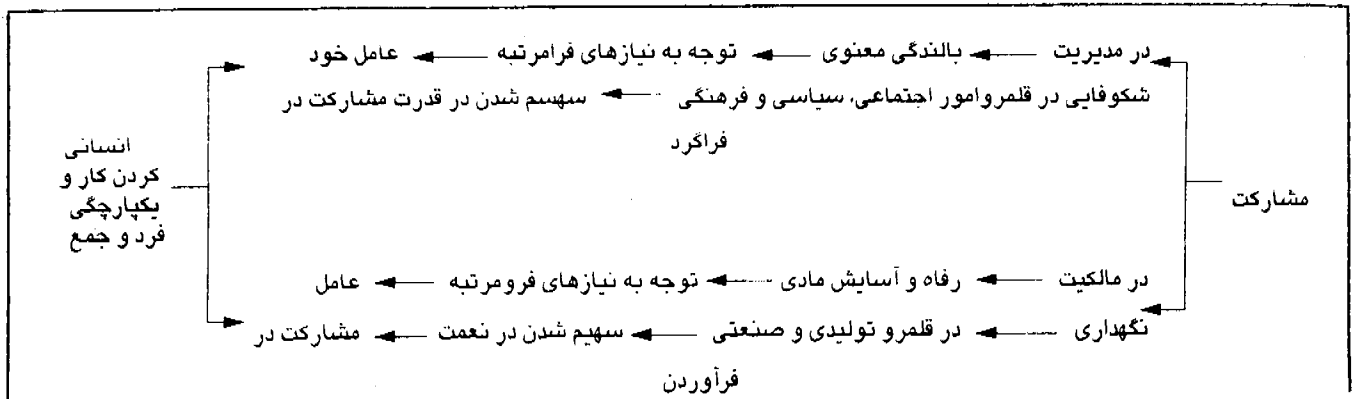
به علاوه از این تعداد، ۸۴ شرکت تعاونی تولیدی موفق به جذب افزون بر ۲۵/۲ میلیارد ریال تسهیلات اعتباری از محل تبصره‌های تکلیفی بودجه سال ۷۷ کشور شدند و با شروع به کار آنها ۱۳۰۰ فرصت شغلی در استان ایجاد می‌شود.

همچنین در سال ۷۷، اداره کل تعاون خراسان ۶۳۸ دوره آموزشی برای ارتقاء سطح علمی مدیران و اعضای تعاونیها

برگزار کرد که جمعاً ۱۰ هزار و ۶۵۰ نفر از طریق آنها آموزش دیدند.

تصحیح و پوزش

به استحضار خوانندگان ارجمند می‌رساند که در شماره پیشین ماهنامه تعاون در صفحه ۱۷ و در بخش سوتیتر (مقاله شهرک تعاون) عبارت (کمتر به تصمیم سازی و تصمیم‌گیری می‌پردازند) صحیح است. همچنین در انتهای ستون وسط صفحه ۱۹ موضوع اصول تعاون عبارت (صرف نظر از تبلیغات جنسی) درست است که بدین وسیله ضمن پوزش تصحیح می‌گردد.



آورد. انسانی که در کارگردانی امور شرکت جوید و اندیشه خود را به کار گیرید، به راستی که در راه بالندگی و شکوفایی هستی خود گام بر می‌دارد. هرگاه مردم در فراگرد داد و ستد اندیشه قرار گرفتند و برای تعیین هدفهای زندگی و کار فرا خوانده شدند و برای یاریهای ایشان قدر و منزلتی در خور پدید آمد، آن گاه عاملهای انگیزشی آنان به کار خواهد افتاد و توان ساخت و تولیدشان فزونی خواهد گرفت و راه نو آفرینی و پدید آوردن تازه‌ها گشوده خواهد شد. در چنین وضعی انسان راه بالندگی را می‌پویید، به دگرگونی فکر می‌پردازد، پیوندهای تازه می‌آفریند، و در سود جستن از فرصت‌های نیک، مجاز شمرده می‌شود و سرانجام هدفهای بزرگ اجتماعی را در دایره هدفهای شخصی خویش جای داده و حتی آنها را برتر می‌شمارد. فداکاری، کوشش دور از باور، گذشت و جانپازی در راه آنچه دیگران می‌طلبند برای انسانی که مشارکت جوی کامل است یک ارزش بنیادی می‌گردد.

■ فهرست منابع

- ۱- کوکلان، هوشنگ، رفتار سازمانی (روابط انسانی)، نشرات دانشکده علوم اداری و مدیریت دارگانی، تهران ۱۳۵۸.
- ۲- طوسی، محمد علی، مشارکت ادر مدیریت و مالکیت، نشرات مرکز آموزش مدیریت دولتی تهران ۱۳۷۲.
- ۳- استیسی بی، رابینز، رشد، سازمانی (مفاهیم، نظریه‌ها، کاربردها)، ترجمه دکتر علی باستانی، دکتر سید محمد اعرابی، نشرات دفتر پژوهشهای فرهنگی، تهران ۱۳۷۷.

نشانی می‌دهد. سخن ابزار پدید آمدن اندیشه است و اندیشه گران‌ترین سرمایه انسان است. مشارکت وسیله نیرومندی است که انسان را به سخن گفتن و سخن شنیدن و می‌دارد و دل و ذهن او را به زبانش پیوند می‌زند. مشارکت سکوت و زبان در کام کشیدن را از میان برمی‌دارد و راه را برای پدیدار شدن سرمایه‌های فکری هموار می‌گرداند.

الگوی مشارکت و تأثیر مشارکت در

انگیزشی افراد

مشارکت در مفهوم یاری دادن در پدید آوردن و پشتیبانی کردن از چیزی می‌تواند در دو سوی از هم جدا ولی به هم پیوسته روی دهد. یکی در کارگردانی کارها و دیگری در پدید آوردن و مالکیت فرآورده‌ها. این مفهوم را می‌توان در نمودار دید.

مشارکت در مدیریت را می‌توان در قلمرو انگیزشهای فرامرتبه انسان به شمار

گرفتارند به راه توانمندی هدایت کرده و تواناییهای خداداد آنها را به شکوفایی می‌رساند و بر قدرتشان برای بهره‌گیری از زندگی می‌افزاید و معنی و مفهوم زندگی را برای همه آنان که درگیرند، گسترده‌تر می‌سازد. در این معنی مشارکت را می‌توان نوعی فراگرد از پایین به بالا به شمار آورد که سرشتی راستین دارد و بر گسترده کردن و پخش شدن فرصت‌های بالنده شدن و پرورش یافتن تمرکز می‌یابد.

۵- فرهنگ سکوت را در هم شکنند.

شماری از پژوهندگان انسان را به درستی یک هستی اجتماعی یا سخنور نام نهاده‌اند. سخن گفتن منطقی از امتیازهای انسان است. به راستی می‌توان گفت که این سخن گفتن است که انسان را انسان می‌سازد. از راه سخن گفتن انسان به دادن پیام به دیگران می‌پردازد و در برابر پدیده‌های جهان هستی از خود واکنش

